

Lite nynorsk i fylka

I språkdelte fylke er det lite nynorsk å sjå, trass at fleire har språkpolitiske vedtak.

SIDE 18–19

Nynorsk tale-synteserøyst

Blinde og svaksynte har fått betre tilgang til nynorsk litteratur gjennom ei ny talesynteserøyst.

SIDE 15

Avmålt glede

– Den nye språklova lever ikkje opp til sin eigen føremålsparagraf, meiner Noregs Mållag.

SIDE 10–14

Norsk Tidend

medlemsblad for Noregs Mållag

nr. 2
april 2021

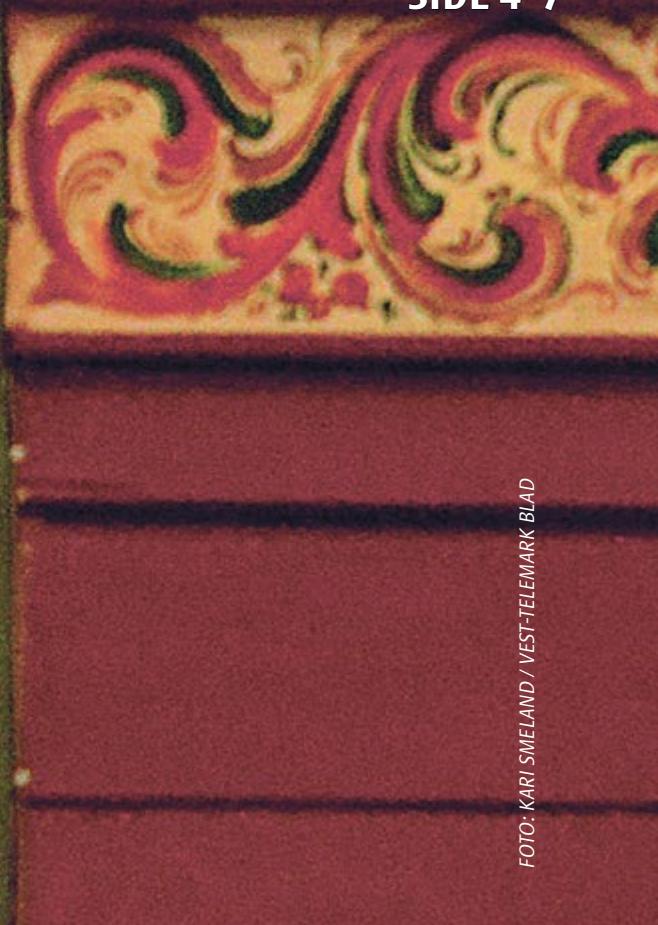
Eit vemodig farvel

Sigrid Dahl har vore stolt berar av 900 år med språkleg kulturarv. Snart er det slutt.

– Det har vore ei ære å få kalle seg lensmann.

Tek vi for lett på brotet med dei språklege banda til fortida?

SIDE 4–7

Når byråkratane rår

NT Språklova er her, og nynorsk har fått eit særskilt vern. Men for at gode ting skal skje, treng me noko meir enn lover og reglar. Me treng at dei blir følgde.

NT Og sjølv om me ser stor ny-norskvilje blant mange politikarar, er det dverre ikkje grunn til den aller største optimismen på vegner av dei som skal setja nynorskpolitikken ut i livet – byråkratane.

NT Både i stat, fylkeskommune og kommune sit tilsette med svært stor språkleg makt – og verksemda deira blir for sjeldan gått etter i saumane. Jendem skule i Hustadvika i Romsdal går no frå å vera ein nynorsksskule til å bli ein bokmålsskule. Det skjer etter årevis med lovbroter frå kommunen si side, mellom anna har det kome fram at somme elevar har blitt nekta nynorskundervisning – på ein skule der nynorsk er det vedtekne opplæringsmålet. Det sit det ein kommunalsjef og har ansvaret for.

NT Éin ting er byråkratar som ikkje har kontroll. Noko anna er byråkratar som heilt eksplisitt fører sin eigen språkpolitikk. Kommunikasjonssjefen i Innlandet fylkeskommune seier rett ut at han nedprioriterer nynorskarbeidet, og dermed dei politiske vedtaka han er tilsett for å følgja. Fylkesordføraren og -varaordføraren seier dei vil følgja opp saka. Det er berre å bretta opp erma.

NT Det er flott at dei aller fleste partia på Stortinget vil at nynorsk skal ha eit særskilt vern. Men dersom norske byråkratar i stat, fylkeskommune og kommune skal få halda fram med å vera dei reelle språkpolitikarane, blir ikkje føremålsparagrafen i språklova stort viktigare for Noreg enn den neste handlelista di.

ASTRID MARIE GROV

Utgjeven av Noregs Mållag

Avisa blir redigert etter Redaktørplakaten.

Tilskrift: Lilletorget 1, 0184 OSLO

Redaktør: Astrid Marie Grov,
astrid.grov@nm.no,
tlf. 23 00 29 32

I redaksjonen:
Hege Lothe, Erik Grov

Heimeside: www.nm.no

Abonnement: 250 kroner per år

Utforming: Audun Skjervøy, Språksmia AS
smia@spraksmia.no

Den nye språklova opnar eit nytt kapittel i norsk språkhistorie. For første gong er det lovfesta at det offentlege har eit særleg ansvar for å fremje nynorsken. Dette tyder meir favorisering og positiv diskriminering av nynorsken i åra som kjem. Det er berre å spenne setebeltet!

Ny, norsk nyn

STORTINGET VEDTOK FØR påske ei ny, heil-skapleg språklov. Dette har Mållaget venta på i over femten år. Lova skal sikre norsk som samfunnsberande språk, og bidra til å verne og fremje samiske språk, nasjonale minoritetsspråk og norsk teiknspråk. Ho er såleis viktig for det norske språkmangfaldet.

DET ER MYKJE som kan seiast om det politiske spelet fram til plenumsdebatt og vedtak i Stortinget. Regeringspartia Høgre, Venstre og KrF blokkerte for eit reelt fleirtal for ei langt meir nynorskvenleg lov. Det er frykteleg skuffande, og det er grunn til å tru at dei to sistnemnde har gjort språkpolitisk knefall for storesyster Høgre. Resultatet blei ei lov som på fleire sentrale punkt ikkje følgjer opp sin eigen føremålsparagraf. Stortinget har såleis skusla bort eit historisk høve til å vedta ei lov som verkeleg er offensiv på nynorsken sine vegner.

NOREGS MÅLLAG ER sterkt kritisk til at Stortinget har svekt kravet om nynorskkompetanse for tilsette i staten. Der mållova slo fast at tilsette i staten plikta å skrive både bokmål og nynorsk, er ansvaret for nynorskkompetansen no plassert hos organet. Eit statsorgan kan i praksis halde seg med eit fåtal tilsette som kan skrive nynorsk. Slik er makta over språkpolitikken flytta frå

NT LEIARTEIGEN

PEDER LOFNES HAUGE
leiari i Noregs Mållag

nasjonalforsamlinga til den administrative leininga i til dømes Statsbygg. Dette er ei reell svekking av nynorsk i offentleg forvaltning. Ein nynorskvenleg raudgrøn opposisjon stilte seg på vår side, og bør ta omkamp om dei susar inn i regjeringskontora til hausten.

VI HADDE OGSÅ ønskt at fylkeskommunane hadde fått strengare språkreglar, mellom anna at såkalla språknøytrale fylkeskommunar fekk talfesta krav om språkveksling. Slik kunne ein ha sikra at innbyggjarane fekk møte meir nynorsk i bokmålsdominerte kvaradar. Dessutan meiner vi at den nye lova burde fått sanksjonar. Er det ein ting dei siste tiårs røysle med mållova har vist oss, er det at staten er full av leirarar som gir blaffen i mållovsreglane. Det er ingen grunn til å stole på at dei same leirarane – som no får større ansvar for språklovsreglane – skal følgje reglane utan ris bak spegelen.

Illustrasjon: Kjartan Helleve

nt SAGT

Har nynorsken ein plass i jussut-danninga?

**Innlegg frå student
Solveig Brunvoll
ved Universitetet i Oslo
i den juridiske avisa Rett24**

I dag har mediebransjen brukt en del dagsverk på den store oppheitede debatten mellom absolutt ingen og de som forsvarer ordet «nordmann».

@mathiasfischer på Twitter

Om du er kritisk til nynorsk kan du jo berre tenke over kor dumt det hadde vore om han hadde heitt Erling Brøt Håland.

@kvifor20 på Twitter

– Eg kan vel skrive ei sak på nynorsk. Men da skal saka òg handle om nynorsk, og du kan ikkje forvente ei positiv vinkling, fortsette eg.

**NRK-journalist Ragnhild
Laukholt Sandvik
har premissane klare
når ho skal skrive
sitt første stykke på nynorsk**

På nynorsk betyr «høyreekstrem» at man har uvanlig god hørsel.

@ThoralfHagen på Twitter

Jeg lå med kona hans en gang. Hun ville at jeg skulle snakke dirty nynorsk.

Frå serien «Exit» på NRK

Noregs Mållag forventer at nytt strømselskap bruker nynorsk. Ellers vil nok kraftuttrykkene sitte løst.

Sunnmørsposten

Nynorsk er eit skriftspråk, ikkje ein frimurarlosje. Her er ingen opptakskrav. Vil du skriva nynorsk, so gjer du det, og du er akkurat like velkommen som alle andre til å gjera det.

@totlevase på Twitter

Eg trur ikkje eg hadde hatt noko problem med bokmål om vi berre kalla det dansk.

@moddimusikk på Twitter

Vi må ha tillit til at statlege institusjonar følger den nye språklova, seier Høgre. Det er det då verkeleg ingen grunn til. Staten er full av leirarar som gir blaffen.

@pederhauge på Twitter

– Skulle berre mangle.

**Nyhenderedaktør Karianne
Solbrække i TV 2 til Framtida.no
om at mediehuset skal byrje
å tillate nettjournalistane sine
å skrive nynorsk**

orskpolitikk

LIKEVEL: DET VIKTIGASTE med denne lova er det ho har å seie for norsk språkpolitikk i åra som kjem. Når eit samla Storting (med unnatak for Framstegspartiet) lovfestar det offentlege sitt særlege ansvar for å fremje nynorsk – fordi nynorsk er det minst brukte språket – så er det eit viktig steg på veg frå formell til reell jamstilling mellom nynorsk og bokmål. Det er umogleg å forstå Stortinget sin vilje på ein annan måte enn at ein no vil kreve målretta tiltak for faktisk å fremje nynorsk – fordi det er eit offentleg ansvar å jamne ut det skeive forholdet mellom språka og vege opp for alle dei mindretalsulempene nynorskbrukarane møter. Sjølv vil eg ikkje høre eitt ord om at slike tiltak er urimelege før det er like lett å vere nynorskbrukar som bokmålsbrukar i Noreg.

DETTE FORPLIKTAR ALLE som sit rundt Kongens bord, både i dag og i framtida. Prinsippet nynorsk, at omsynet til nynorsk skal bli vurdert eksplisitt, må ligge til grunn for all politikkutvikling.

FØRSTE STORE EKSAMEN for regjeringa kjem snart, når dei til sommaren skal leggje fram ei ny opplæringslov. Då må dei omsetje intensjonane i språklova til praksis. Nynorskelevane må få rett til å gå i eigne klasser også på ungdomsskulen, og dei må få same rett til og tilgang på digitale lærerid-

del som bokmålelevane. Opplæringslova må gje sårbare nynorskelevar ei betre lese- og skriveopp-læring og ein enklare skulekvardag. Lukkast ikkje regjeringa med det, går dei mot Stortings vilje. Det er aldri lurt, og særleg ikkje for ei regjering i mindretal, med ein nynorskvenleg opposisjon som er klar for makt.

*Stortinget har skusla
bort eit historisk høve
til å vedta ei lov som
verkeleg er offensiv
på nynorsken sine
vegner.*

Den vanskeleg

Farvel lensmann, fylkesmann og rådmann. I likestillingas namn forsvinn gamle stillingstitlar og tek plass i historiebøkene. Går vi for fort fram, eller er det slik det må vere?

VÅREN 2019 VEDTOK Stortinget samrøystes at offentlege stillingstitlar skulle bli kjønnsnøytrale. Endringa inneber i praksis at alle titlar som inneheld *-mann* skal ut. På sjølvaste kvinnedagen i 2020 kunngjorde kultur- og likestillingsminister Abid Raja at regjeringa skulle setje i gang med arbeidet, og no er jobben langt på veg gjort. *Riksmeklingsmannen* var allereie riksmeklar. *Fylkesmannen* har blitt statsforvaltar. *Sysselmannen* blir syselmeister og *rådmannen* har – i allfall stort sett – blitt til kommunedirektør. *Lensmannen* blir snart truleg politiavdelingsleiar.

Sjølv om det byrjar å bli ei stund sidan dei første kvinnene fekk desse posisjonane, har mange av *-mannstitlane* blitt ståande lenge. Det kan forvarast reint språkleg, for historisk har ordet 'mann' også hatt tydinga 'menneske' i norsk. Dette er slett ikkje noko sjeldsyn i andre språk. Til dømes finn vi den same doble tydinga av 'homme' og 'man' på høvesvis fransk og engelsk.

Men slike historiske utslag av mannsjåvinisme verkar mindre og

mindre nærliggjande di meir likestilt samfunnet vårt blir. Samstundes har vi som eit moderne samfunn ei plikt til å ta vare på fortida vår, og reglane for kva vi gjer med fysiske fortidsminne, er jamt over svært strenge. Tek vi for lett på brotet med den symboltunge språklege kulturarven?

– Ei ære å få vere lensmann

Sigrid Dahl er lensmann i Midt- og Vest-Telemark. Men snart er tittelen historie, og Dahl og lensmannskollegaene skal truleg heite *politiavdelingsleiar* i staden. Det synest ho er veldig synd.

– Det har vore ærefullt å få kalle seg lensmann. Eg har opplevd fleire gonger kor nært forhold publikum har hatt til den tittelen, og den krafta og tilliten han representerer. Fleire gonger har folk kome på kontoret for å få snakke med lensmannen, altså meg personleg.

Lensmannen har nesten blitt ein slags institusjon, og det er éin av stillingstitlane som har vore med oss aller lengst. I over 900 år har lensmennene vore både frykta

og elsa handhevarar av lov og orden i norske bygdesamfunn, og få offentlege maktpersonar har blitt like mykje omtala i litteraturen som lensmannen.

Dei siste åra har det blitt stadig færre lensmenn, hovudsakleg fordi funksjonen har kome til å dekke større og større geografiske område. Men det er vedtaket om kjønnsnøytrale titlar som kjem til å setje eit endeleg punktum for lensmannen si tid i Noreg. Dahl seier ho ser argumenta for kjønnsnøytrale titlar, men at ho sjølv ikkje meiner det bør vere avgjerande.

– Eg er ikkje så glad i symbolpolitikk, som eg meiner dette er. Sjølv har eg aldri opplevd det som eit problem å vere kvinneleg lensmann.

Eitt av argumenta for kjønnsnøytrale titlar har vore å auke rekrutteringa blant kvinner. Men lensmannstittelen har ikkje på nokon måte skremt Sigrid Dahl frå jobben.

– Snarare tvert imot. Eg vil ikkje seie det så sterkt som at tittelen var avgjerande for at eg søkte meg til jobben, men det har verkeleg vore ein positiv del av det.

e kulturarven

Foto av Sigrid Dahl: Telemarksavisa

– Eg har opplevd fleire gonger kor nært forhold publikum har hatt til lensmannstittelen, og den krafta og tilliten han representerer.

Sigrid Dahl,
lensmann i Midt- og Vest-Telemark

Dahl får støtte av kollega Brit Fyksen i Hallingdal, den andre lensmannen som er att i Sør-aust politidistrikt, i at det har vore uproblematisk å vere kvinneleg lensmann.

– Eg har også vore stolt over å vere lensmann. Det er ein tittel som har vore viktig for folk veldig lenge.

Det var Politidirektoratet som fekk i oppgåve å kome opp med avløysartittelen til lensmann, og valet fall altså på «politiavdelingsleiar». Norsk Tidend har spurta direktoratet om den kulturelle dimensjonen ved lensmannstittelen vart vurdert når direktoratet skulle finne ny tittel. Til det svarar seksjonssjef i arbeidsrettsseksjonen Frode Aarum i ein e-post at direktoratet har bede om framlegg til nytt namn i etaten,

og at det ikkje kom framlegg som på ein betre måte tok vare på den kulturelle dimensjonen ved tittelen enn politiavdelingsleiar.

Framleis rådmann

Rådmann var i mange år tittelen på den øvste administrative leiaren i norske kommunar. Tittelen har ikkje på langt nær like lang tradisjon som lensmann, og han har fyrst dei siste 100 åra blitt bruka om denne funksjonen. Likevel har rådmannstittelen blitt godt innarbeidd i den norske allmenta i dei åra han har eksistert.

Men rådmenn har vi snart ikkje fleire av. Allereie med den reviderte kommunelova av 2018 fekk kommunane ei sterkt oppmading om å byte ut rådmannstittelen med nyvinninga *kommunedirektør*. Stemninga ➔

MANNSTUNG: På landsmøtet i Norges Lensmannslag i 1962 var det ingen kvinnelege lensmenn å sjå. Den første skulle bli Anne Katrine Rambøl, tilsett i Ballangen i 1989.

Foto: Justismuseet

GLAD FOR ENDRINGA: Ann-Kristin Olsen ønskete seg kjønnsnøytral yrkes-tittel både då ho var sysselmann og fylkesmann.

Foto: Jan Arve Olsen / Universitetet i Agder

– La ein skugge over yrkeslivet

Ann-Kristin Olsen har vore både sysselmann og fylkesmann. Ho vart aldri komfortabel med titlane, men meiner ein bør leggje arbeid i nye.

SOM SYSELmann PÅ Svalbard frå 1995 til 1998 og fylkesmann i Vest-Agder frå 1998 til 2015 veit Ann-Kristin Olsen mykje om å bli kalla for «-mann». Faktisk så mykje at ho i fleire år heldt eit kåseri som heitte «Mitt liv som mann». Ho var òg i si tid den fyrste kvinnelege politimeisteren i landet og har lang erfaring med å vere kvinneleg pioner i mannsdominerte miljø. Olsen skulle helst sett at titlane også følgde med i utviklinga.

– Sjølv om eg vande meg til det, vil eg seie titlane la ein skugge over yrkeslivet. Eg ønskete meg kjønnsnøytral tittel i alle år.

Eg spurde folk rundt meg om dei hadde framlegg til gode avløysarar, men alle syntest det var vanskeleg å finne.

Ho seier tittelen fekk følgjer for korleis embetsleiaren vart omtala.

– Eg opplevde at titlane påverka pronomenbruken. Om nokon i eit møte til dømes sa at fylkesmannen måtte gå på tilsyn, var det alltid han som skulle gjøre det. Eg sa fleire gonger ifrå om at eg faktisk ikkje er *han*, men *ho*. Det var ikkje så hyggjeleg.

Ann-Kristin Olsen er glad for at stillingstilstar no skal bli kjønnsnøytrale, og er godt nøgd med avløysarane på titlane i embeta ho sjølv har hatt.

– Eg synest både sysselmeister og statsforvaltar er gode titlar, som eg gjerne kunne kalla meg. Men eg skjønar reaksjonane på *politiavdelingsleiar* for lensmann. Det er ein stussleg avløysar for ein tradisjonsrik tittel.

SNART HISTORIE: Den siste sysselmannen på Svalbard skulle bli ei kvinne, Kjerstin Askholt. Når arvtakar Lars Fause tek til 1. juli 2021, blir han sysselmeister. Dermed har den nesten 1000 år gamle sysselmannstittelen fått ny ham.

Foto: Lise Åserud / NTB

► blant dei lokalt folkevalde var heller lunken. I ei undersøking frå Kommunal Rapport tidleg i 2018 svara vel halvparten av kommunepolitikarane at dei ikkje støtta den nye tittelen.

Likevel har dei fleste kommunane vedteke å følgje oppmodinga frå regjeringa. Men ikkje absolutt alle. Blant dei er Kvam i Hardanger, der heradsstyret vedtok å halde på rådmannstittelen tidleg i 2020.

– Det var eit klart fleirtal for å halde på rådmann. Eitt av argumenta var at Kvam ikkje er kommune, men herad. Dermed blir kommunedirektør problematisk for oss. I tillegg delte ikkje heradsstyret oppfatninga om at rådmann treng å vere ei nemning berre for ein mann, fortel ordførar Torgeir Næss (Ap).

Næss presiserer at han sjølv ikkje hørde til fleirtalet, og røysta for kommunedirektør av omsyn til kjønnsnøytralitet. Likevel ser han klart argumenta imot.

– I eit målreisingsperspektiv handlar jo dette òg om å byte ut eit norsk ord med eit med fransk/latinsk opphav. Så personleg synest eg heller ikkje kommunedirektør er noka heldig nemning.

– *Synest du ikkje heradsstyret er litt usikklege her, sidan de no òg har fått ei sterk føring frå Stortinget om å seie farvel til rådmannstittelen?*

– Nei, i grunnen ikkje, så lenge dei ikkje har kome med ein betre avløysar.

– Regjeringa hadde større handlingsrom

Sjølv om det var eit samrøystes storting som vedtok innføringa av kjønnsnøytrale titlar, har fleire representantar kome på andre tankar etterpå. Jenny Klinge frå Senterpartiet er blant dei som røysta for eit framlegg om å verne lensmannstittelen i Stortinget i vinter. «Skal vi ivareta norsk kultur og norsk språk inn i framtida, må det vera mogleg å behalde historiske norske ord og omgrep sjølv om ordet «mann» eller «menn» dukkar opp der,» har ho skrive i eit lesarinnlegg i den lokale nettavisen Trollheimsporten. Klinge og støtte-spelarane hennar vann ikkje fram, og motstanden ser såleis ut til å vere forgjeves.

Ein av dei ivrigaste forkjemparane for kjønnsnøytrale titlar er Anette Trettebergstuen, stortingsrepresentant frå Arbeiderpartiet og fyrste nestlediar i familie- og kulturkomitéen. Ho var ein av initiativtakarane

KRITISK: – Eg synest regjeringa kunne lagt meir arbeid i avløysartitlane, meiner Anette Trettebergstuen frå Arbeiderpartiet.

Foto: Stortinget

ETTERLYSER FØRINGAR: Stortinget kunne lagt fleire føringer på korleis utsiktninga skulle skje, meiner leiar i Noregs Mållag Peder Lofnes Hauge.

Foto: Jannica Luoto

til stortingsvedtaket og meiner prinsippet om at ein stillingstittel ikkje skal ekskludere eitt av kjønna, er viktig.

– Vi veit at titlar er med på å påverke haldninga. Til dømes lurar sonen min på fire på om kvinner kan vere politi, sidan det heiter politimann. For nokre år sidan vart helsestyrer erstatta med *helsesjukepleiar*, og då såg vi at søkjartala til utdanninga gjekk opp blant menn.

Trettebergstuen er samstundes klar på at stillingstilar også har ein kulturell dimensjon.

– Titlar handlar jo om tradisjon og kultur, så eg har ikkje noko problem med å skjøne at også kvinner kan vere stolte av å vere lensmann. Og eg synest regjeringa kunne lagt meir arbeid i avløysartitlane for å ta betre vare på det kulturelle aspektet.

Ordlyden i stortingsvedtaket frå 2019 er: «Stortinget ber regjeringen å sørge for kjønnsnøytrale titler i alle av statens virksomheter». Trettebergstuen meiner likevel at regjeringa

– Titlar handlar jo om tradisjon og kultur, så eg har ikkje noko problem med å skjøne at også kvinner kan vere stolte av å vere lensmann.

Anette Trettebergstuen (Ap)

NO STATSFORVALTAR: Frå 1. januar 2021 vart fylkesmannen til statsforvaltar. Fylkesmannstittelen har òg svært gamle røter og vart førd inn att i nyare tid då den danske nemninga amt vart erstatta med fylke, i 1919.

Foto: Geir Olsen / NTB Scanpix

«TIDLEG» UTE: Riksmeeklingsmannen bytte namn til Riksmeeklaren allereie i 2012, då det kom ny arbeidstilstov.

Foto: postkom.no (venstre) og ys.no

hadde eit større handlingsrom enn dei har nytta seg av, når dei skulle innføre nye stillingstittlar.

– Stortinget vedtok ikkje kva titlar som skulle endrast, så regjeringa kunne ha freda nokre av dei, til dømes den svært gamle lensmannstittelen. Eg vil jo også seie at avløysaren politiavdelingsleiar er temmeleg preglaus og lite vellukka. Regjeringa hadde òg i større grad kunne ha innført kjønnsdelte titlar, til dømes lenskvinn paralelt med lensmann. Motstanden i folket mot dei nye titlane har vore ganske stor, og det viser at det hadde vore lurt å ta nokre fleire rundar.

Kultur- og likestillingsminister Abid Raja har fått presentert kritikken frå Trettebergstuene, i tillegg til desse spørsmåla frå Norsk Tidend: *Fleire av «manns» titlane er gamle og kan såleis reknast som ein del av kulturarven vår. Har kulturministeren lagt føringar for at denne dimensjonen skulle drøftast i arbeidet med å kome fram til ny titlar?*

Kva meiner statsråden sjølv om at den vel 900 år gamle lensmannstittelen truleg blir politiavdelingsleiar?

Raja svarar dette i ein e-post til Norsk Tidend:

Det er heilt klart at mange av desse titlane har historie knytt til seg, som dei fleste av orda i språket vårt. Likevel meiner regjeringa at det er naudsynt med stillingstittlar i offentleg sektor som markerer at stillingane er opne både for kvinner og menn, difor blir eg overraska når representanten frå Arbeidarpartiet ikkje ser den fulle verdien av kjønnsnøytrale titlar. Regjeringa meiner på si side, og har bestemt, å endre dei kjønnsespesifikke stillingstittlane til å bli kjønnsnøytrale i alle statlege verksemder.

– Bør greie å balansere omsyna
Peder Lofnes Hauge, leiar i Noregs Mållag, er samd i at kjønnsnøytrale titlar bør vere eit utgangspunkt.

– Eg er samd med Stortinget i grunnprinsippet i denne saka. Det

offentlege har eit ansvar for å gå framom i likestillingskampen, og då følgjer stillingstittlar med. Noregs Mållag vedtok sjølv å skifte frå *formann* til leiar tidleg på 1980-talet.

Men titlar er også språklege kulturminne, meiner han.

– Språk og kultur tyder noko for folk, difor har titlar ein verdi og ein maktfunksjon. For berre 100 år sidan vart det lagt ned svært mykje arbeid i å finne gode norske namn på fylka våre, og det var ein jobb for den fremste språkfaglege ekspertisen. Eg synest det er synd at dei same prosessane no i praksis vert avgjorde med eit pennestrokk. Det såg vi når det galtd titlar på dei nye fylka etter regionreforma, og no skjer det same med stillingstittlane.

Stortinget kunne lagt fleire føringer på korleis utskiftinga skulle skje, meiner Peder Lofnes Hauge. Han etterlyser bruk av fagleg ekspertise.

– Sjølv om eg som sagt støttar det grunnleggjande i dette, synest eg prosessen med å skifte ut dei gamle

titlane har gått for fort. Det kviler eit ansvar på Stortinget her, og dei burde bede regjeringa om å leggje ned meir arbeid i avløysarane. Dei gode titlane kan det vere krevjande å finne, og i Språkrådet har staten eit eige organ for språkspørsmål som kunne blitt spurtt til råds i denne saka.

Peder Lofnes Hauge meiner dette handlar om rolla vår som kulturnasjon.

– Noreg må vere i front på både likestilling og kultur. For likestillingsnasjonen er det viktig kva vi skiftar *frå*, og for kulturnasjonen er det viktig kva vi skiftar *til*. Reaksjonane på skiftet frå lensmann til politiavdelingsleiar, som eg også meiner er ein dårleg avløysartittel, viser at dette er noko som også engasjerer folk flest. Vi bør greie å balansere omsynet til likestilling på den eine sida og språk og kultur på den andre på ein langt betre måte.

ASTRID MARIE GROV
astrid.grov@nm.no

NYTT STYRE PÅ HAREID: Framme frå venstre: Iselin Nevstad Øvreliid (leiar) og Erlend Friestad (skrivars). Bak frå venstre: Marita Austnes (styremedlem), Camilla Nanseth (kasserar) og Kjell Peder Overvåg (varamedlem) som møtte for Helga Bøe (nestleiar).

Foto: Noregs Mållag

NT LANDET RUNT

NYTT STYRE I HAREID MÅLLAG: – Vi kan håpe at vi til hausten kan samlast fysisk. Den tradisjonsrike ballegova, lesestund for barn og forfattarkveld, er noko av det vi ser føre oss, seier **Iselin Nevstad Øvreliid**, nyvald leiar i Hareid Mållag til Vikebladet Vestposten. Ho har fått med seg eit entusiastisk nytt styre: Helga Bøe, Camilla Nanseth, Marita Austnes og Erlend Friestad. Kjell Peder Overvåg og Knut Falk er varamedlemmer.

MÅLBLOME TIL VÉRDAME: Ørsta Mållag har gjeve Målblome til **Kristina Kvistad Hustad** som melder vêret på TV2. Ho får prisen for eit framifrå godt målføre.

NY LEIAR I NUMEDAL MÅLLAG: Numedal Mållag har hatt årsmøte, og **Kristin Baalerud** er vald til ny leiar.

NY NETTSIDE I ROGALAND: Rogaland Mållag har laga seg ny nettside. Den nye nettsida har mykje informasjon og er interessant å lese for målfolk langt utanfor Rogaland. Sjekk ut: <https://www.rogmal.no/>

NY LEIAR I STAVANGER: Årsmøtet i Stavanger Mållag, som vart halde digitalt, har valt **Bjarte Kvadsheim** som ny leiar.

SKRIVEKONKURRANSE I NAUMDØLA: Naumdøla Mållag har lyst ut skrivekonkurranse i diktkskriving. Det er éi klasse for dei under 16 år og éi klasse over 16 år. Diktet må vere skrive på nynorsk, elles kan deltakarane skrive som dei ynskjer. Det er pengepremiar til vinnarane, og dei beste dikta vert publiserte i det tradisjonsrike julebladet Naumdøla jul 2021.

KRITISK DIGITAL INFRASTRUKTUR: Stranda Mållag har hatt årsmøte, og der vedtok dei eit brev til Stranda kommune. I brevet tek **Anders Folkestad**, leiar i Stranda Mållag, opp bekymringa for mangel på digitale læremiddel på nynorsk og at heile den nynorske digitale infrastrukturen rundt eleven er for dårlig.

MÅLPRIS TIL SIGNE SEIM OG IRENE STANA: Voss Mållag har gjeve målpris til to viktige målkvinner på Voss, melder avisas Hordaland. Dei får prisen for eit framifrå arbeid med nynorsk. **Irene Stana** driv frisørsalongkjeda Floke på nynorsk. Ho har salongar i Ulvik, Odda, Strandebarm, Bergen, Førde, Florø, Molde, Oslo og på Voss. I tillegg har ho utvikla miljøvenlege frisørprodukt som blir selde i heile landet, alt på nynorsk. **Signe Seim** har eit langt liv bak seg som skribent og har gjeve ut fleire diktsamlingar.

NY LEIAR I HAUGESUND: Audun Emil Fatland har blitt vald til ny leiar i Haugesund Mållag og Ungdomslag.

MÅLPRIS TIL MIKKELPARKEN: Hordaland Mållag har gjeve den tradisjonsrike Målprisen til Mikkelparken Familiepark og Ferietun i Kinsarvik. Driftsleiaren i Mikkelparken, **Inga Måkestad**, fekk ny giv i arbeidet med marknadsføringa av parken på nynorsk etter at ho tok imot prisen. I grunngjevinga skriv Hordaland Mållag mellom anna dette: «Prisvinaren får prisen for gjennomført nynorsk bruk i innhald og marknadsføring. Særskilt gledeleg er det at det er dei minste borna som gjennom Mikkelparken og verda herifrå får møta ei kjekk og spennande nynorskverd».

STØTTE TIL VEGUSDAL DIALEKT- OG MÅLLAG: Birkenes Sparebank har delt ut oversoktet frå i fjor, og mellom mange fekk Vegusdal dialekt- og mållag 2000 kroner i støtte.

OPPTEKEN AV NORSK FAGSPRÅK: I ei frå-segn frå årsmøtet i **Bergen Mållag** heiter det at dei ser positivt på det arbeidet dei høgare utdanningsinstitusjonane i Bergen vil gjere for å styrke norsk som fagspråk i akademia, og særleg for den omsuta dei viser for nynorsken. Høgskulen på Vestlandet og Universitetet i Bergen har slege fast at dei skal ta eit særleg ansvar for nynorsk som fagspråk. Noregs handelshøgskule har oppmoda sine nynorskbrukande tilsette om å halde på nynorsken. Bergen Mållag følgjer spent med på det arbeidet som vert gjort, og ser fram til konkrete resultat i tida framover.

MÅLPRIS TIL BESSHEIM FJELLSTUE OG HYTTER: Mållaget Ivar Kleiven har gjeve Målprisen 2021 til Bessheim Fjellstue og Hytter ved **Kari Lund** og **Bjørn Ekerbakke**. Dei får Målprisen for bruk av nynorsk i all si profilering, det gjeld heimeside, på Facebook, i brosjyrar og på mat- og vinkart. I tillegg er dei som vertskap flinke til å bruke dialekt. Frå venstre: Kari Hølmo Holen, leiar i Mållaget Ivar Kleiven, Kari Lund, Bjørn Ekerbakke og Svein Kleiven, sekretær i Mållaget.

Foto: Noregs Mållag

UNG AKTIVISME: Torje Karsten Grindheim i Grindheim Mållag er godt nøgd med arbeidet målungdomen har gjort på Byremo. Her med Ann Jenny Hornung Urevatn (t.v.) og Synnøve Stulien Lauen i Indre Agder Målungsdom.

Foto: Jarle R. Martinsen / Fædrelandsvennen

SIGER PÅ AGDER:

– Heilt fantastisk

For tredje gong vart det siger for nynorsk på Byremo barne-skule på indre Agder.

DET VAR heilt fantastisk at nynorsken vann. Eg trur ikkje det blir ei fjerde skolemålsrøysting, seier Torje Karstein Grindheim i Grindheim Mållag.

Frammøtet var på heile 62 %, og det vart ein solid siger for nynorsk med

231 røyster mot 127 for bokmål. Laget har arbeidd med saka i lang tid og hatt god kontakt med skolemålskrivaren i Mållaget. Allereie i juni 2019 tok FAU på skulen opptakt til røysting og fekk samla inn underskriftene som krevst. Røystinga vart utsett i tid på grunn av koronasituasjonen, til 17. mars i år.

Då det var klart at det vart røysting, vart det skipa eit målungdomslag som fekk namnet Indre Agder målungdom, med Synnøve Stulien Lauen som leiar. Desse ungdomane har vore svært viktige for å sikre nynorsk fleirtal i røystinga.

– Det har vore eit veldig engasjement frå ungdomane. Dei har skrive innlegg og fått fram kor viktig nynorsken har vore for dei, og at det har vore ein fordel for dei å lære å skrive nynorsk på barneskulen, og mange av dei unge vaksne deltok i røystinga med poststemmer, seier Torje Karstein Grindheim. Han fortel at dei delte ut informasjon og argumentasjon i postkassene, i tillegg til å skrive lesarinnlegg. Dessutan vil han peike på at Byremo er blitt ein slags utkant i storkommunen Lyngdal.

– Det er nok ein del som har hatt følelsen av å bli slukt av ein storkommune, så då vart det å halde på nynorsken ein del av ein protest mot storkommunen. Det syner også at nynorsken er ein viktig del av identiteten i bygda, seier Torje Karstein Grindheim som har leia Grindheim Mållag i tjue år. Han seier at utfordringa vidare er å få Lyngdal kommune til å leggje like godt til rette for nynorskelevane som for bokmålselevane.

HEGE LOTHE
hege.lothe@nm.no

TAP: Leiar i Hustadvika Mållag Øyvind Fenne er skuffa både over tapet og det mangeårige lovbrotet frå kommunen.

Foto: Noregs Mållag

TAP I ROMSDAL:

– Sabotasje over fleire år

JENDEM SKULE ER ein nynorsk-skule i den nye kommunen Hustadvika i Romsdal. Dei siste åra har bokmålselevane blitt fleire og fleire, og dette skuleåret har berre 22 av 130 elevar nynorsk som opplæringsmål. Elevane går i språkblanda klassar, i strid med lovverket. Kommunen vil no ha ein slutt på språkblandinga, og har difor ønskt skolemålsrøysting.

Røystinga var 14. og 15. mars, og det vart tap med 101 nynorskroyster mot 172 bokmålsrøyster. Valdeltakinga var på 29 %.

Attåt eit klart bokmålspress har kommunen i fleire år aktivt nekta elevar nynorskundervisning på fleire steg. Kontrollutvallet i Hustadvika vedtok på møte i februar ein krass kritikk der dei seier at kommunen har brote opplæringslova, og dermed skapt grunnlaget for røystinga.

– Det er fyrst dei siste månadene vi har blitt klar over sabotasjen mot nynorsk, og at dette har føregått i fleire år. Hadde vi visst om dette før, kunne vi fått gjort noko med det, seier Øyvind Fenne, leiar i Hustadvika Mållag.

Han tykkjer det er trasig at det vart tap for nynorsken i røystinga.

– Vi fekk delt ut informasjon i postkassene, skrive lesarinnlegg, og fleire utanfor mållaget engasjerte seg med innlegg. Vi vonar at det engasjementet denne saka har vekt, kan gje ny kraft til å sikre dei nesten 300 nynorskelevane i Hustadvika kommune ei god opplæring og gode vilkår. Vi ynskjer no å få jobba fram ei sak om språkbruksplan, seier Øyvind Fenne.

HEGE LOTHE
hege.lothe@nm.no

Noreg har fått si aller fyrste **språklov**, men mottakinga blant målfolket er lunken.

– Lova vart ikkje det lyftet for nynorsk vi hadde venta, meiner Noregs Mållag. Dei får støtte av fleire av opposisjonspartia på Stortinget.

Lova som ikkje innfridde

I MARS KOM endleg lova det språkinteresserte Noreg lenge har venta på: språklova. Lovplanane har lege på pulten til kulturminister etter kulturminister dei siste åra, men det skulle bli Abid Raja som presenterte eit framlegg for Stortinget, etter at grunnarbeidet var lagt av forgengar Trine Skei Grande. Lova skal særleg vere eit middel til betre behandling av språk i Noreg som står i ein utsett posisjon, og for norsk generelt overfor engelsk.

– Få betringar

Blant målfolket har forventningane vore store. Men då framlegget frå regjeringskomiteen kom våren 2020, var Noregs Mållag heilt klare på at Stortinget måtte stramme grepene fleire hakk på vegner av nynorsken. Det skjedde ikkje, og leiar i Noregs Mållag Peder Lofnes Hauge konstaterer at lova ikkje vart det mållaget hadde håpa på.

– Det nynorske språket står under eit konstant press frå bokmål, og difor treng vi ei lov som kan vege opp for den skeive stillinga mellom språka. Det er ikkje den nye språklova blitt. Lova stadfester at nynorsk skal ha eit særskilt vern, og det er ein siger. Men sett bort frå akkurat det, er det diverse lite styrking å sjå.

Lova greier rett og slett ikkje å leve opp til sin eigen føremålsparagraf. Det er eg skikkeleg, skikkeleg skuffa over.

Den tidlegare mållova, som regulerte bruken av bokmål og nynorsk i staten, er no blitt ein del av språklova. Det er særleg desse konkrete reglane mållagsleiaren hadde hatt større forventningar til.

– Styresmaktene hadde hatt ein sjanse til for alvor å stadfeste det offentlege sitt ansvar for den norske måljamstillinga. Men dei faktiske betringane frå den mållova vi har hatt, er diverse svært små. Det er tydeleg at omsynet til at statstilsette skal sleppe å skrive for mykje nynorsk, har vore viktig for regjeringspartia. Det er eit dårleg utgangspunkt.

Peder Lofnes Hauge er særleg kritisk til at Stortinget vel å svekke tenesteplikta statstilsette har hatt, om å kunne både bokmål og nynorsk.

– Tenesteplikta har vore ein berebjelke i den norske måljamstillinga i mange år. No blir ansvaret lagt på statsorganet i staden for på den einskilde statstilsette. Dette er ei klar svekking av posisjonen til nynorsk som jamstilt med bokmål, og indirekte ei melding frå styresmaktene om at det er greitt å ikkje

kunne nynorsk om du jobbar i det offentlege.

Ønskte ei meir offensiv lov

Det var vilje blant fleire av partia på Stortinget til å få i stand ei meir nynorskoffensiv lov. Både Sosialistisk Venstreparti og Arbeidarpartiet røysta for meir offensive reglar knytt til målbruksplikt. Det er heller ingen løyndom at regjeringspartia Venstre og Kristeleg Folkeparti støtta dei i det, men måtte bøye av for Høgre.

Anette Trettebergstuen er stortingsrepresentant for Arbeidarpartiet og fyrste nestleiar i familie- og kulturkomiteen. Ho meiner den nye språklova rett og slett svekkjer nynorsk.

– Når vi skal ha to likestilte skriftspråk, kan vi ikkje la marknadskretene rå, og det offentlege må gå framom for å fremje nynorsk. No har vi fått ei språklov som ikkje har betre reglar enn den gamle mållova, og i tillegg blir tenesteplikta for statstilsette endra frå at «tilsette pliktar» å nytte nynorsk til at statsorgana «kan krevje» at dei gjer det. Då meiner eg heilt klart nynorsk blir svekt.

Føremålsparagrafen om at nynorsk skal ha eit særskilt vern, er ikkje nokon siger i seg sjølv, meiner Trettebergstuen.

– Denne føremålsparagrafen blir ikkje følgt opp av konkrete reglar, og då hjelper han lite.

Trettebergstuen er som mållagsleiaren særleg misnøgd med dei ulne språkkrava som blir stilte til fylkeskommunane.

– Regionreforma har ført til at mange nynorskkommunar har blitt ein del av nye og meir bokmåldominerte regionar enn dei var tidlegare. Då må ein stille handfaste krav til bruken av nynorsk i desse regionane. Dette handlar om at folk skal få sjå sitt eige språk i bruk frå det offentlege.

Arbeidarpartiet kjem til å jobbe for ei betre lov om dei skulle kome i posisjon etter valet til hausten, lover Anette Trettebergstuen. Ho meiner regjeringspartia Venstre og KrF har vore feige som har valt å bøye av for Høgre i regjeringsforhandlingane.

– Det er ganske flautt at Venstre,

Det er tydeleg at omsynet til at statsstilsette skal sleppe å skrive for mykje nynorsk, har vore viktig for regjeringspartia. Det er eit dårleg utgangspunkt.

Peder Lofnes Hauge

TVERRPOLITISK FEIRING: Noregs Mållag feira føremålsparagrafen i lag med stortingspolitikarar og kulturministeren på vedtaksdagen 25. mars. Oppf.f.v., mot klokka: Marianne Haukland (H), Anders Riise (H), Åslaug Sem-Jacobsen (Sp), kultur og likestillingsminister Abid Raja, Anette Trettebergstuen (Ap), Freddy André Øvste-gård (SV) og Jorunn Gleditsch Lossius (Kr).

Foto: Noregs Mållag

som seier dei er opptekne av språk og kultur, skal leggje fram og røyste for ei lov som svekkjer nynorsk.

Jon Gunnes er stortingsrepresentant for Venstre. Han seier at Venstre også gjerne skulle hatt eit tydelegare regelverk, særleg på vegner av nynorsk, men er likevel nøgd med

at ei ny språklov er på plass.

– Eg er veldig glad for at det har kome eit lovverk på plass for fleire av dei språka vi har her i Noreg.

Gunnes har tru på at lova blir fulgt, sjølv om mange av reglane er runde.

– Ja, det har eg. Verkeleg.

A-B-C om den nye språklova

Den nye språklova skal sikre betre behandling av språk som står under press frå andre språk, blant dei nynorsk. Men kva dette vernet i praksis inneber, må i mange tilfelle avgjerast frå sak til sak.

TIDLEGARE HAR NOREG i praksis berre hatt éi lov som handla om språk aleine: mållova, som regulerte bruken av bokmål og nynorsk i staten. Reglane i den gamle mållova er også ein del av språklova, men den nye lova er ei breiare lov som skal gje kulturelt vern for fleire språk.

Overordna

Hovuddelen av språklova inneheld overordna reglar som skal sikre gode politiske val for språk i mindretalsposisjon i lovgeving og myndigheitsutøving. Slike reglar har vi ikkje hatt i Noreg på språkområdet før.

Dei reglane i lova som ikkje er overordna, gjeld bruken av bokmål og nynorsk i det offentlege, som tidlegare har vore regulerte i mållova. Desse reglane er konkrete, og i mange tilfelle målbare. Dei skil seg såleis frå resten av lova.

Kva seier lova?

Den nye språklova slår fast at norsk, både bokmål og nynorsk, er det nasjonale hovudspråket i

Noreg. Lova inneber eit endeleg avskil med samnorskpolitikken, gjennom å gå bort frå nemninga «målform» og kalle både nynorsk og bokmål for «skriftspråk».

I tillegg slår lova fast det offentlege sitt ansvar og statusen til fleire språk i mindretalsposisjon: samisk, teiknspråk, dei nasjonale minoritetsspråka (kvensk, romani og romanes) og nynorsk. Særleg lovfestinga av statusen til norsk teiknspråk blir rekna som banebrytande, ettersom teiknspråklege lenge har venta på anerkjenninga av at den kulturelle verdien til teiknspråk skal bli rekna som likeverdig med norsk.

Lova slår også fast det offentlege sitt ansvar for klart språk og publikum sin rett til å bruke dei andre skandinaviske språka i kontakt med det offentlege.

Reglane for offentleg målbruk

Reglane for offentleg målbruk er i stor grad som før, men det finst nokre skilnader.

Dette er dei tre mest sentrale:

- Pliktene i mållova galldt berre statstenesta, ikkje kommunane og fylkeskommunane. Gjennom den nye føremålsparagrafen får heile det offentlege i praksis plikter til å ta omsyn til nynorsk.
- Fylkeskommunane får også nokre lovpålagde plikter til å

bruke nynorsk, som varierer etter talet på nynorskommunar i fylket. Desse pliktene blir likevel i stor grad i praksis lite forpliktande. Ein del av det politiske stridstemaet i framkant av lovvedtaket galldt desse reglane. Noregs Mållag og fleire av opposisjonspartia på Stortinget ønskte meir forpliktande reglar for fylkeskommunane, men møtte motbør frå Høgre. KS uttalte seg òg sterkt kritisk.

- Mållova innebar ei plikt for statstilsette til å bruke bokmål og nynorsk etter dei gjeldande reglane, mens plikta no blir lagt på statsorganet. Noregs Mållag har vore sterkt imot denne endringa, særleg i frykt for at ho i praksis skal bli brukta som brekkstong til å svekkje sidemålsundervisninga.

Kva med opplæringsfeltet?

Språklova omfattar ikkje rettar på opplæringsfeltet, som er eit svært viktig felt for språk i mindretalsposisjon. Reglane for skule og barnehage er regulerte i opplæringslova. Likevel skal føremålsparagrafen i språklova fungere som eit vern mot lovverk og praktisk politikk som kan svekkje nynorsk, på alle andre felt, mellom dei opplæringsfeltet. Såleis blir den pågående revisjonen av opplæringslova den første ordentlege testen på om språklova fungerer etter intensjonen.

SAGT I ORDSKIFTET OM SPRÅKLOVA PÅ STORTINGET:

– Vi vedtek ei lov som seier at mitt språk – nynorsk – treng meir enn berre likestilling.

Anders Riise, H, styremedlem i Noregs Mållag

– Vi meiner lova er for svak når det gjeld å sikre stillinga til nynorsk i Noreg.

Trond Giske, Ap

– Språklova vil vere ei rettesnor for korleis andre lovverk rettar sine verkemiddel inn på språkområdet.

Jorunn Lossius, Krf

– Nynorsk er eit språkleg frigjeringsprosjekt.

Freddy André Øvstegård, SV

Kjem vi til å sjå resultat av den nye språklova? Kommentar frå Gunnar O. Hæreid, tidlegare leiar i Juristmållaget

Naiv. Super.

DÅ EG VAR ung jurist, levde eg lukkeleg i trua på at om det trengst endringar i samfunnet, så endrar me lova og alt vert bra. Men byråkratiets harde skule har lært meg at så lett er det ikkje. Vanskelegast er å lukkast med endringar som kjem fram i mål som gjeld på tvers av alle forvalningssektorar, slik som språklova § 1. Og korleis kan den nye lova føra til endring når dei konkrete føresegnene i den gamle lova ofte vart brotne?

Kva må til?

1. Kulturdepartementet må ha musklar og vilje til å vera drivkraft.

2. Drivkrafta må vera så sterk at Kulturndepartementet sjølv gjer måla konkrete, tek dei inn i eigne verksamhetsplanar og embetsoppdrag til alle etatane under, og får andre departement til å gjera det same.

3. Leiarane får kvar tilsett til å følgja opp.

4. Fylkeskommunane og kommunane vert oppmuntra og rettleidde av Statsforvaltarane og, i tråd med det kommunale sjølvstyret, følgjer opp på kvar sin måte.

Enkel oppskrift, vanskeleg å følgja. Super lov. Naiv.

GUNNAR O. HÆREID

FAGPERSPEKTIVET: Jurist Gunnar O. Hæreid peikar på at resultata av språklova ikkje kjem av seg sjølv.

Foto: Bjørn Sølsnæs / Sogn Avis

§ 1 FØREMÅL

Føremålet med lova er å styrke norsk språk, slik at det blir sikra som eit samfunnsberande språk som skal kunne nyttast på alle samfunnsområde og i alle delar av samfunnslivet i Noreg. Lova skal fremje likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for dei språka som staten har ansvar for.

Føremålet med lova er også å sikre at

- offentlege organ tek ansvar for å bruke, utvikle og styrke bokmål og nynorsk
- offentlege organ tek ansvar for å bruke, utvikle og styrke samiske språk, jf. reglane i sameloven kapittel 3
- offentlege organ tek ansvar for å verne og fremje kvensk, romani, romanes og norsk teiknsspråk.

Ansvaret etter andre ledd bokstav a omfattar eit særleg ansvar for å fremje nynorsk som det minst brukta norske skriftspråket.

§ 2 DEFINISJONAR

I denne lova tyder

- dokument: ei logisk avgrensa informasjonsmengd som blir lagra på eit medium for seinare lesing, framsyning, overføring eller liknande
- allment tilgjengelege dokument: dokument som blir utferra og sendt ut av eit organ som er omfatta av lova her, og som ikkje er stila til enkeltadressatar
- statsorgan: alle organ for staten og sjølvstendige rettssubjekt der staten har ein eigarskap som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav c, eller ei rolle som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav d, og som ikkje er omfatta av § 3 første ledd andre punktum
- offentleg organ: statsorgan etter bokstav c, alle organ for kommune og fylkeskommune og sjølvstendige rettssubjekt der kommunar og fylkeskommunar har ein eigarskap som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav c, eller ei rolle som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav d, og som ikkje er omfatta av § 3 første ledd andre punktum
- sentrale statsorgan: statsorgan med heile landet som tenestekrins
- regionale statsorgan: statsorgan med mindre enn heile landet som tenestekrins.

§ 3 VERKEOMRÅDE

Når det ikkje er fastsett noko anna, gjeld lova for

- staten, fylkeskommunane og kommunane
- andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift
- sjølvstendige rettssubjekt der staten, fylkeskommunar eller kommunar direkte eller indirekte har ein eigardel som gjev meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet
- sjølvstendige rettssubjekt der staten, fylkeskommunar eller kommunar direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.

Første punktum bokstav c og d omfattar ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.

Reglane i §§ 12 til 18 gjeld ikkje for

- kommunane
- sjølvstendige rettssubjekt der kommunar og fylkeskommunar har ein slik eigardel eller rett til å velje medlemmer i det øvste organet i rettssubjektet som nemnt i første ledd første punktum bokstav c og d
- interkommunale samarbeid etter kommuneloven kapittel 18 og 19 som ikkje er eigne rettssubjekt, og som har ein eller fleire fylkeskommunar som deltakarar
- Stortinget, Riksrevisjonen, Sivilombodsmannen og andre organ for Stortinget.

Lova gjeld ikkje for intern sakhandsaming.

Reglane i §§ 12 til 18 gjeld berre for den administrative delen av verksemda ved universiteta, dei statlege høgskulane og andre statlege skular, vidaregåande skular, domstolane, forliksråda og påtalemakta.

Departementet kan gje forskrift om at §§ 12 til 18 heilt eller delvis heller ikkje skal gjelde for organ og sjølvstendige rettssubjekt som lova elles gjeld for, og om val av skriftspråk i samband med eksamen ved universiteta, dei statlege høgskulane og andre statlege skular.

§ 4 NORSK SPRÅK

Norsk er det nasjonale hovudspråket i Noreg.

Bokmål og nynorsk er likeverdige språk som skal kunne brukast i alle delar av samfunnet. I offentlege organ er bokmål og nynorsk jamstilte skriftspråk.

§ 5 SAMISKE SPRÅK

Samiske språk er urfolksspråk i Noreg.

Samiske språk og norsk er likeverdige språk. Dei er jamstilte språk etter sameloven kapittel 3.

§ 6 NASJONALE MINORITETSSPRÅK

Kvensk, romani og romanes er nasjonale minoritetsspråk i Noreg.

Som språklege og kulturelle uttrykk er kvensk, romani og romanes likeverdige med norsk.

§ 7 NORSK TEIKNSPRÅK

Norsk teiknsspråk er det nasjonale teiknsspråket i Noreg.

Som språklege og kulturelt uttrykk er norsk teiknsspråk likeverdig med norsk.

§ 8 SKANDINAVISKE SPRÅK

Alle har rett til å bruke svensk eller dansk i kontakt med offentlege organ. Offentlege organ kan svare på norsk.

§ 9 KLART SPRÅK

Offentlege organ skal kommunisere på eit klart og korrekt språk som er tilpassa målgruppa.

§ 10 OFFISIELL RETTSKRIVING FOR BOKMÅL OG NYNORSK

Offentlege organ skal følgje den offisielle rettskrivinga for bokmål og nynorsk.

Statsorgan skal ha namn på norsk, både bokmål og nynorsk. Namna skal følgje offisiell rettskriving.

§ 11 KOMMUNALE OG FYLKESKOMMUNALE SPRÅKVEDTAK

Ein kommune eller ein fylkeskommune kan sjølv vedta å krevje at statsorgan skal bruke berre bokmål eller nynorsk i all skriftleg kommunikasjon med kommunen eller fylkeskommunen, eller at kommunen eller fylkeskommunen skal vere språkleg nøytral. Ein kommune eller ein fylkeskommune skal reknast som språkleg nøytral så lenge det ikkje er gjort noko slikt vedtak.

Kommunar og fylkeskommunar skal melde frå til Språkrådet om språkvedtak etter første ledd.

§ 12 FLEITALSSPRÅK

Fleitalsspråket i ein tenestekrins er det norske skriftspråket, anten bokmål eller nynorsk, som over halvparten av kommunane i ein tenestekrins gjer språkvedtak om etter § 11. Eit regionalt statsorgan skal bruke fleitalsspråket i tenestekrinsen. Dersom det ikkje er noko fleitalsspråk i ein tenestekrins, skal eit regionalt statsorgan reknast som språkleg nøytral.

§ 13 VEKSLING MELLOM BOKMÅL OG NYNORSK I ALLMENT TILGJENGELEGE DOKUMENT

Sentrale statsorgan skal over tid bruke minst 25 prosent av både bokmål og nynorsk i allment tilgjengelege dokument. Regionale statsorgan som har anten bokmål eller nynorsk som fleitalsspråk i tenestekrinsen, skal bruke fleitalsspråket i allment tilgjengelege dokument.

Eit språkleg nøytralt regionalt statsorgan som i tenestekrinsen har kommunar med språkvedtak om bokmål eller nynorsk etter § 11, skal veksle mellom skriftspråka slik at det blir eit rimeleg samhøve mel-

lom dei i allment tilgjengelege dokument. Dersom minst ein fjerdedel av kommunane i ein tenestekrins har gjort vedtak om å krevje same skriftspråk, skal eit språkleg nøytralt regionalt statsorgan veksle mellom skriftspråka slik at det over tid blir minst 25 prosent av dette skriftspråket i allment tilgjengelege dokument. Dersom minst éin kommune, men mindre enn ein fjerdedel av kommunane i ein tenestekrins har gjort vedtak om å krevje nynorsk, skal det regionale statsorganet veksle mellom skriftspråka slik at det over tid blir minst 10 prosent nynorsk i allment tilgjengelege dokument.

Dersom kommunar i eit geografisk avgrensa område har eit fleitalsspråk, skal statsorgan bruke dette språket i dokument som er retta mot desse kommunane. Det same gjeld når dokument har særleg tilknyting til eit slikt geografisk avgrensa område. Dersom eit dokument har særleg tilknyting til berre éin kommune, skal statsorgan følgje det språkvedtaket denne kommunen har gjort.

§ 14 PARALLELL BRUK AV BOKMÅL OG NYNORSK HOS STATSORGAN

Statsorgan skal gjøre skjema og andre sjølvbetennings-tester tilgjengelege på bokmål og nynorsk samtidig.

Dersom eit privat rettssubjekt krev at løye og faste formular som direkte gjeld rettssubjektet, skal vere på anten bokmål eller nynorsk, skal statsorgan oppfylle kravet.

Statsorgan skal gje ut dokument som er meinte til bruk i skulen, på både bokmål og nynorsk samtidig.

§ 15 BRUK AV BOKMÅL OG NYNORSK TIL PRIVATE RETTSSUBJEKT OG ENKELTOMRÅDER

I dokument som er retta mot eit privat rettssubjekt, skal statsorgan og fylkeskommunar bruke det norske skriftspråket som det private rettssubjektet sjølv har bruka i kommunikasjonen med organet, eller som det private rettssubjektet på annan måte har meldt frå at det ønskjer.

I dokument som er retta mot ein kommune eller ein fylkeskommune som har gjort språkvedtak etter § 11, skal statsorgan og fylkeskommunar bruke det vedtekte skriftspråket.

§ 16 KRAV TIL SKRIVEKOMPETANSE

Statsorgan og fylkeskommunar skal syte for at dei har den nødvendige skrivekompetansen for å kunne bruke bokmål og nynorsk etter lova her.

§ 17 KLAGERETT

Er det bruka feil skriftspråk i eit dokument som nemnt i § 14 andre ledd, kan mottakaren klage og krevje at dokumentet blir utferda på nytt. Forvaltningsloven §§ 28 til 35 gjeld for saker etter første punktum.

§ 18 PÅPEIKING AV FEIL BRUK AV SKRIFTSPRÅK HOS STATSORGAN

Språkorganisasjonar kan påpeike overfor eit statsorgan at dei meiner organet bryt føresegnene nemnt i §§ 14 og 15, jamvel om saka ikkje vedkjem organisasjonane sjølv.

§ 19 SPRÅKRÅDET

Språkrådet er statens forvaltningsorgan i språkspørsmål og forvaltar dei offisielle skriftnormalane for bokmål og nynorsk.

Språkrådet skal gje statsorgan råd om skrivemåte og namneskikk før det blir gjort vedtak om namn på statsorgan.

Språkrådet fører tilsyn med korleis statsorgan etterlever reglane i § 10 andre ledd og §§ 12 til 17.

Språkrådet skal rettleie offentlege organ om reglane i denne lova.

§ 20 OPPLYSNINGSPPLITK OVERFOR SPRÅKRÅDET

Statsorgan skal gje Språkrådet dei rapportane og opplysingane som Språkrådet ber om som ledd i tilsynet med reglane i § 10 andre ledd og §§ 12 til 17.

Ny dagleg leiari for NRK Nynorsk mediesenter

Rune Fossum Lillesvangstu blir dagleg leiari for Nynorsk mediesenter på distriktskontoret til NRK i Førde når Magni Øvrebotten går av med pensjon.

– EG SYNEST SJØLV at det er eit artig paradoks at eg eigentleg er bokmålsbrukar. Eg hadde det som hovudmål fram til eg fekk jobb i *Firda*. Då konverterte eg, seier **Rune Fossum Lillesvangstu** til avisas *Firda*.

Lillelangstu tek over som leiari for Nynorsk mediesenter i Førde etter Magni Øvrebotten. Ho har vore dagleg leiari på mediesenteret sidan det vart oppretta som del av NRK Sogn og Fjordane i Førde i 2004.

– Ho har gjort ein heilt

enorm jobb. Eg trur ikkje folk heilt ser kva ho har gjort. Å vidareføre dette og utvikle det endå meir, er noko eg går til med respekt, seier han til *Firda*.

Lillesvangstu har bakgrunn både som journalist i avisas *Firda* og NRK Sogn og Fjordane. I NRK har han jobba som journalist og etter kvart vaksjef i fleire år, før han i 2016 begynte som faglærar på mediesenteret.

Nynorsk mediesenter er eit nasjonalt kurs- og kompetansesenter for bruk av nynorsk i media, og dei tar inn praktikantar kvart halvår. Praktikantane får journalistopplæring ved mediesenteret, for så å ha ein praksisperiode i NRK. Senteret vart oppretta for å bidra til meir bruk av nynorsk i NRK.

NPK

RØYND JOURNALIST: Rune Fossum Lillesvangstu har vore faglærar ved Nynorsk mediesenter sidan 2016.

Foto: Ivar Bruvik Sætre / *Firda*

Sju kunstnarar har fått nynorskmidlar til skuleframsyningar

Av over sytti søknader, har Kulturtanken no valt ut sju aktørar som får midlar frå den første nynorskutlysinga i ordninga. Dette skal gi fleire nynorskframsyningar i skulane.

Kulturtanken, som har det nasjonale ansvaret for Den kulturelle skulesekken (DKS), har for første gong lyst ut midlar retta mot nynorsk. Målet med ordninga er å auke talet på gode nynorskproduksjonar i Den kulturelle skulesekken.

Dei sju søkarane som er valde ut, representerer produksjonar innanfor musikk, visuell kunst, scenekunst, litteratur og film, og når målgrupper i heile skulelopet, frå første klasse til vidaregåande skule, heiter det i ei pressemelding.

Fosse-dikt, blues og dans

Musikar og komponist **Sandra Kolstad**, som har tonesett dikt av Jon Fosse på plata Elv på himmelen, skal lage ein konsertproduksjon for elevane. I tittelsporet bidreg Ane Brun på vokal.

Bandet **Good Time Charlie** har gitt ut tre barneplater med nye, nynorske tekstar til kvalitetsblues. No får dei midlar til å halde konsert med barna. «For kvar konsert er målet vårt å få heile salen til å delta i heile konserten, invitere til allsong og aktivitet, og lage ei god og inkluderande musikkstund», skriv bandet sjølv.

Dansaren **Belinda Braza** har fått klarsignal til å lage ein produksjon som kombinerer samtidsdans, hiphop og slam med fellesnemnarane kamp, motstand og løvetann-filosofi.

Geir Egil Eiksund som i vår debuterte med oppvekstskildringa *Kampan*, skal lage ein DKS-produksjon som han trur både han sjølv og heile klassen hans hadde hatt godt av å sjå den gongen han sjølv var elleve og forstod at han var homofil.

Animasjon, kostyme og falske nyheiter

Martine Grande skal ta utgangspunkt i si nye bildebok *Ørn* når ho skal lage animasjonsteater og workshop.

Dordi Strøm skal lære bort scenografi og kostymedesign i prosjektet «I dag er du kostymedesignar!».

Forfattar **Anders Totland** har på oppdrag frå Nynorsk kultursentrumskrive eit manus som hentar fram hendingar frå nyheitsbildet dei siste åra, og set fokus på falske nyheiter. No skal han lage produksjonen «Skit eller kanel».

Vinnarane får eit økonomisk tilskot til produksjonsmidlar og eit kunstnarleg opphold på Seanse i veke 32. Dei blir òg inviterte til ei rekke arbeidsseminar og nettverksmøte for å sikre dei eit godt fagleg innhald over tid og høve til å bli kjende med kvarandre.

Opplegget blir organisert av Kulturtanken i samarbeid med Seanse og Nynorskcenteret.

TRE VINNERAR: Bjørn Hatterud frå Ringsaker og Olaug Nilssen frå Førde har fått den prestisjetunge prisen i lag med Jan Grue frå Oslo.

Foto: Tove Breistein/Samlaget, Bent R. Synnevåg/Samlaget, Ole Berg-Rusten/NTB

Sterk nynorskrepresentasjon blant mottakarane av Fritt Ord-prisen

Bjørn Hatterud og Olaug Nilssen er to av mottakarane av Fritt Ord-prisen 2021, for bøker skrivne på nynorsk.

STIFTELSEN FRITT ORDS Pris for 2021 går til tre forfattarar som har belyst samfunnssituasjonen og yrtingsskulen for funksjonshemma i Noreg.

Dei tre forfattarane **Jan Grue, Bjørn Hatterud** og **Olaug Nilssen** har kvar for seg ytt sterke og kritiske bidrag for å belyse situasjonen for funksjonshemma i Noreg. Både Hatterud og Nilssen får prisen for bøker som er skrivne på nynorsk og gjevne ut på Samlaget.

– Mangfaldsdebatten i norsk offentlegheit rommar sjeldan personar med nedsett funksjonsevne.

Grue, Hatterud og Nilssen kjem kvar på sin måte med skarpe, kunnskapsrike og debattkapande bidrag gjennom bøker og avisartiklar som når svært mange, seier styreleiar Grete Brochmann i Stiftelsen Fritt Ord.

– Dei tre forfattarane gir språk til menneske som ofte ikkje finn sitt eige og som ikkje blir sett, seier Brochmann i ei pressemelding.

Jan Grue (40) er professor i spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo, medan Bjørn Hatterud (43) er kulturskribent, kurator, musikar og forfattar. Olaug Nilssen (43) er dramatikar og forfattar.

Prisvinnarane deler prisbeløpet på 500.000 kroner og får kvar sin statuett laga av Nils Aas. Tidspunktet for prisutdelinga er ikkje fastsett på grunn av koronasituasjonen.

NPK / Astrid Marie Grov

Nynorskstipend til yoga og app

Tarjei Øvrebotten
og **Ingvild Skodvin Prestegård** får kvart sitt stipend på 50 000 kroner frå Noregs Mållag for å utvikle legeapp og yogamateriell.

TARJEI ØVREBOTTEN FRÅ Naustdal er lege ved Akershus universitetssjukehus og har sakna eit hendig oppslagsverk i kvardagen. Han vil difor utvikle ein app for legar.

Øvrebotten er i spesialisering som hjartelege, og i kardiologien er det mange emne å halde styr på. Han vil mellom anna at appen skal tilby eit kartotek av bilet og informasjon, der alt helsepersonell som tek EKG, kan slå opp for å finne informasjon og få hjelp til å ta avgjerder.

– Mållaget tykkjer dette er eit glimrande prosjekt. Innanfor medisin er det få som nyttar nynorsk, og då er det ekstra viktig med ein god og bruksvenleg app, seier Peder Lofnes Hauge, leiar i Noregs Mållag.

Yogamateriell

Ingvild Skodvin Prestegård er utdanna sosialantropolog frå Universitetet i Bergen med spesialisering i meistring og arbeider som yogainstruktør. Ho er oppteken av at deltakarane skal ha eit godt, norsk språk for å kunne formidle erfaringane sine. I yogatimane lærer dei om anatomi og fysiologi slik at dei forstår kroppen betre. Dei lærer om å jobbe med kroppen, og ikkje mot.

Ho har sett at utmatting er eit problem for nokre deltakarar, og no ser ho også at mange som har

KVAR SIN BY: Ingvild Skodvin Prestegård er yogainstruktør i Bergen og Tarjei Øvrebotten er lege ved Akershus universitetssjukehus på Lørenskog.

Foto: Jannica Luoto og Noregs Mållag (innfelt)

blitt smitta av korona, slit med sein-skadar og redusert kapasitet. Difor ynskjer ho å utarbeide ein sjølv-omsorgsressurs som skal vere lett tilgjengeleg, og kan gje praktiske, enkle yogateknikkar som kan vere med på å støtte legingsprosessar. Ein slik brosjyre vil spreie gode livsmeistringsreiskapar på nynorsk.

– Yoga er populært i Noreg, og det er eit felt som er dominert av engelsk. Dette prosjektet er spen-

nande fordi det vektlegg så klårt at eit godt språk er eit tydeleg, nært og konkret språk, seier Peder Lofnes Hauge, leiar i Noregs Mållag.

Kwart år deler Noregs Mållag ut to nynorskstipend på 50.000 kroner. Kulturdepartementet gjev midlane, og føremålet er å hjelpe fram gode prosjekt som kan fremje nynorsk på alle samfunnsområde. Det eine stipendet går til ei kvinne, og det andre skal gå til ein mann.

Kunstig røyst endeleg på nynorsk

Talesynteserøyst for nynorsk, eller berre kunstig røyst, har vore etterlyst av blinde og svaksynte nynorsk-brukarar lenge. No er ho på plass.

NORSK LYD- OG blindeskribtbibliotek (NLB) tilverkar og låner ut lydbøker og bøker i punktskrift til personar som har vanskar med å lese visuell tekst. Så langt har den kunstige røysta berre vore på bokmål, men no melder NLB at dei har utvikla ei nynorsk talesynteserøyst med vestnorsk tonefall. Ho har fått namnet «Hulda».

Seniorrådgjevar Mari Myksvoll i NLB er glad for å ha fått dette på plass.

– «Hulda» vil kunne gje lånarane eit betre tilbod, og me er nøgde med å vere fyrst ute med å presentere ei kunstig røyst på nynorsk. Som statleg verksemد meiner me det er sjølv sagt at me må ha ei skikkeleg nynorskroyst også.

NLB sitt oppdrag er å gje personar med funksjonsnedsetjingar betre kår for å lese visuell tekst, både bøker og aviser. Det gjer at personar med lesevanskar får ei mykje større moglegheit til å vere med i samfunnsdebatten.

Peder Lofnes Hauge, leiar i Noregs Mållag, jublar og takkar for det nye tilboden.

– Det å sikre nynorsk i eit digitalisert samfunn er noko me jobbar mykje med, så dette var gledeleg. Å gjøre nynorsken tilgjengeleg for fleire har viktige demokratiske aspekt ved seg. Det handlar om universell tilgjengelegheit til språk og kunnskap. «Hulda» er dessutan eit namn med gode assosiasjonar, så dette ynskjer vi difor veldig velkome, seier Peder Lofnes Hauge.

Det lydlege grunnlaget for røysta er lese inn av skodespelar og forfattar Ane Barmen og har fått namn etter Hulda Garborg (1862–1934). Garborg jobba for Det Norske Teatret og var blant anna ei eldsjel i målsaka.

STIG JARLE SÆTRE
Vest-Telemark Blad

Opnar likevel for nynorsk på tv2.no

TV 2 opnar kanalen for nyhetsartiklar på nynorsk på tv2.no.

■ Nyhetsredaktør Karianne Solbrække seier til *Framtida.no* at leiargruppa i kanalen gjorde eit vedtak om dette midt i mars. No skal kvar enkelt journalist avgjøre kva målform dei skal skrive på.

– Dette er ikkje noko kontroversielt, og alle er samde om at det er rett ting å gjøre, seier Solbrække. Ho legg til at det å opne for nynorsk er ei naturleg utvikling, på grunn av rekkevidda til tv2.no og samfunnsoppdraget kringkastaren har.

Kringkastingsringen og Norsk Målungsdom retta før vedtaket hard kritikk mot TV 2 for at dei ikkje lét journalistar bruke nynorsk i nyhetsartiklar på tv2.no.

Nynorsk har heile tida vorte brukt på fjernsyn og i kommentarartiklar på nett.

Det blir enklare å talestyra mobilen på nynorsk

Takka vere ei gratis uttaleordliste på nynorsk frå

Nasjonalbiblioteket, blir det no enkelt og billig å utvikla program der nynorsk-brukarar kan styra mobiltelefonen med stemma eller få datamaskina til å lesa høgt på nynorsk.

– **TIL NO** har det ikkje vore så mykje taleattkjennung på nynorsk, seier språktekolog Per Erik Solberg ved Språkbanken til Nynorsk pressekontor.

For å bøta på dette har Nasjonalbiblioteket no gjort tilgjengelig ei uttaleordliste, som er ein viktig grunnlagsressurs for nynorsk taleteknologi.

Uttaleordlista er ikkje ei vanleg ordliste som menneske kan slå opp i. Ho er laga spesielt til bruk for datamaskiner. Solberg forklarer at ordlista både vil vera nyttig for taleattkjennung og for såkalla talesyntese.

Gratis for alle

Den nyutvikla nynorske uttaleordlista er utvikla av trondheimsfirmaet Lingit og er gratis tilgjengeleg i ressurskatalogen til Språkbanken for alle, både kommersielle – og ikkje-kommersielle utviklarar.

– Å ha ein open lisens er veldig viktig for oss. Språkbanken er til for å tilby ressursar som trengst for å utvikla norsk språktekologi slik at verken bokmål eller nynorsk taper terrenget samanlikna med engelsk og andre større språk, seier Solberg.

Han peikar på at det er svært dyrt å utvikla slik teknologi, og at det for mange føretak ikkje ville vera mogleg eller lønsamt å laga si eiga liste for nynorsk.

570 000 nynorske ord

Ordlista inneheld 570 000 nynorske ord og maskinleselege, fonetiske transkripsjonar avorda. Den tilsvarande uttalelista på bokmål har oppunder 800 000 ord.

NØGD: Per Erik Solberg er språktekolog ved Nasjonalbiblioteket.

Foto: Nasjonalbiblioteket

Solberg forklarer at bokmålsordlista inneheld mange namn som er dei same både på bokmål og nynorsk. Mykje av bokmålsordlista kan ifylgje Solberg difor også brukast på nynorsk.

Taleattkjennung på dialekt

Språkbanken vil no gå vidare og utvikla begge ordlistene med fleire dialektversjonar og fleire ord, slik at dei blir endå meir nyttige.

Han peikar på at det i dag mellom anna kan vera eit problem for dialektbrukarar at dei ikkje blir så godt forstått når dei snakkar med taleassistenten på mobilen sin.

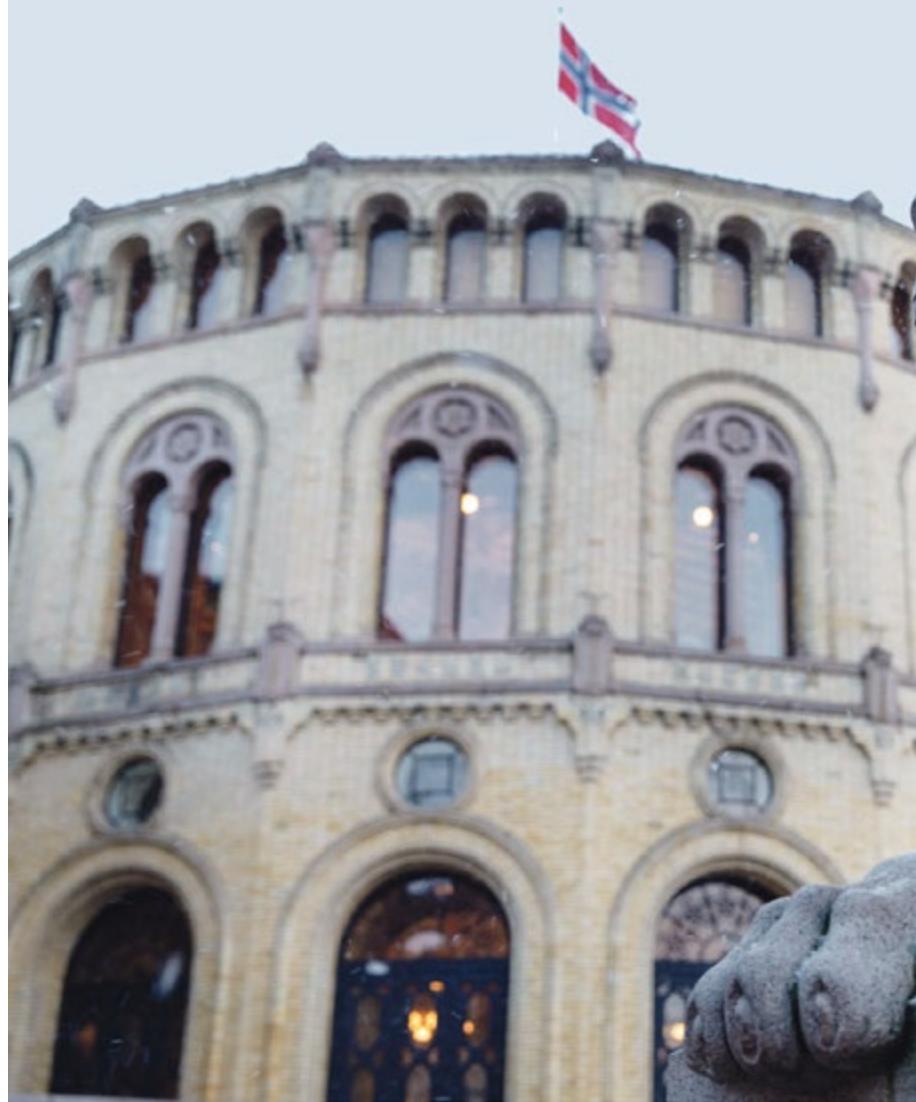
– Ved å leggja til variasjonar i ei slik ordliste kan ein forbetra den situasjonen til ein viss grad.

Mållagsleiar jublar

For leiaren i Noregs Mållag, Peder Lofnes Hauge, er nyheten frå Nasjonalbiblioteket godt nytt.

– Dette er ei kjempenyheit som eg er svært glad for å høysa. Det å sikra språktekologi på nynorsk er noko av det Noregs Mållag vil jobba mest med i tida som kjem, fordi utviklinga går svært fort og det tek over fleire og fleire funksjonar både i arbeidslivet og privatlivet. Det å få taleteknologi som forstår nynorsk-nære dialektar, er difor utruleg viktig, seier Lofnes Hauge.

NPK

Glad for presise

To regjeringsoppnemnde utval har ymta om at nynorsk lovspråk kan vere problematisk for omsetnet til klart språk. Leiar i Noregs Mållag Peder Lofnes Hauge bad **Stortinget** presisere at dette ikke er nokon motsetnad – og vart høyrd.

I **DEN NYE** språklova er det lovfest at «offentlege organ skal kommunisere på eit klart og korrekt språk som er tilpassa oppgåva». Både i framlegg til ny opplæringslov og ny barnelov har nynorske lovtekstar blitt sett opp mot denne føresegna. Leiar Peder Lofnes Hauge i Noregs Mållag har uttalt seg sterkt kritisk

til dette i eit innlegg i den juridiske avisav Rett24, prenta i februar.

«Opplæringslovutvalet problematiserte nynorskbruk i sin NOU 2019:23 Ny opplæringslov, og no gjer utvalet som har kome med NOU 2020:14 Ny barnelov. Til barnets beste, det same. Dei skriv at «utvalget mener imidler-

Foto: Lars Olve Hesjedal / avis Hordaland

Jens i Pressgarden

NT INNTEGG

Dette skiltet står i bytet mellom herada Ulvik og Voss attmed fylkesveg 572 mellom gardane Aurdal i Ulvik og Espeland i Granvin. I Aurdal seier dei «gienge» og «stende» medan dei seier «gaor» og «staor» på Espeland.

Før eg byrja på skulen,

vitja bestefar min syskenbarne sitt Nikolai Lillegård i Pressgarden. Og eg var med. Det eg minnest frå vitjinga, var at Gamle Nikolai tok fram to beger og ei brennevinsflaske. So helte han nokre få dropar med brennevin opp i begra, og så skålde dei for slektskap og venskap. Det var meir som ei sakral handling fordi bestefar min var fråhaldsmann. Nikolai var far til Jens Lille-

INGER JOHANNE RUSET
leiar i Kringkastingsringen

VART LYTTA TIL: Leiar i Noregs Mållag Peder Lofnes Hauge er glad for stortingspresesringa om at nynorsk ikkje er noko hinder for klart språk.

Foto: Jannica Luoto

Foto: Gorm Kallestad / NTB

Kampen om undertekstane

EIN AV DEI vakkreste tinga med å bu i eit fullverdig demokrati, er at politikarane faktisk lyttar til innspel før avgjersler blir tekne. Til dømes kan både organisasjoner og enkeltpersonar sende høyringssvar til saker som skal opp til politisk behandling i Stortinget. Innspela kan sjølv sagt sprike veldig, likeins med politikarane sine kjerneverdiar. Det er dermed ikkje gitt at eit innspel fører til reelle endringar. Like fullt, brenn du for ei sak, så er det faktisk mogleg å bli høyrt av dei med makt.

DEI SOM HAR drive med målkamp i årevis, veit nok at det ikkje er berre-berre å legge fram nokre argument og forvente endring i sin favør. Samtidig trur eg nok dei same målsoldatane er temmeleg klare over at språkmangfaldet i Noreg ville hatt därlegare vilkår utan jamne slag ute i den politiske felten.

I LIKSKAP MED andre målorganisasjonar, stod Kringkastingsringen klar med kvesst argumentasjon då mållova skulle drøftast i kulturkomiteen i fjor haust. Adrenalinet pumpa då vi gjennom tre intense minutt hamra ut våre beste skyts av fakta og forslag. Hovudlinja vår var at dagens teknologi gjer det lett å produsere nynorske og samiske undertekstar til filmar og strøymetester, utan ekstra kostnad forutan sjølve omsettinga.

ORDET GJEKK VIDARE til neste talar, og vi kjende oss usikre. Fekk komitémedlemmane med seg kva som vart sagt, eller var hovuda deira allereie proppta etter å ha blitt pepra i timevis av ulike meiningsytrarar? Om dei fekk med seg innhaldet, var dei einige, ueinige eller aller verst – likesæle?

Men då spørsmålsrunden kom, skjønte vi at Kringkastingsringen hadde gjort suksess. Vi fekk fleire spørsmål av typen: «Stemmer det verkeleg det de sa at..?»

DÅ KOMITÉARBEIDET VAR ferdigstilt tidlegare i år, smilte vi breitt då vi kunne lese følgjande komitémerknad:

«Fleirtalet i komiteen, alle unntake medlemene frå Framstegspartiet, merkar seg at svært få filmar, dataspel og strøymetester er teksta på nynorsk. Fleirtalet meiner at i tråd med § 1 i språklova og den språkpolitiske dimensjonen i mediepolitiken skal ein prioritere nynorsk tekst og tale der det er mogleg. Eit anna fleirtal, alle unntake medlemene frå Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser også til den språktekologiske satsinga regjeringa foreslår i denne proposisjonen, og meiner det kan vere eit godt utgangspunkt for å få meir nynorsk teksting i digitale medium.»

VI TAKKAR DEMOKRATIET vårt, og bokfører dette som ein siger for språkmangfaldet i media.

ring om klart språk

tid at det ikke kan legges for mye vekt på hensynet til utvikling og bevaring av nynorsk som språkform i spørsmålet om lovspråk» (s. 70).»

Peder Lofnes Hauge presiserte i innlegget at han er nøgd med at begge desse lovene framleis skal vere på nynorsk, men åtvara mot ei därleg utvikling.

«Heldigvis landa både opplæringslovutvalet og barnelovutvalet på nynorsk lovtekst, men om fleire opnar for at lovtekstar skal vere heva over offentleg målpolitikk, er vi på feil veg.

Fordommar mot nynorsk kan ikkje få gjennomsyre utviklinga av norske lovtekstar.»

Hauge viste til målsetnaden frå Stortingsmeldinga Mål og meinинг om at minst 25 prosent av lovverket skal vere på nynorsk, og bad Stortinget ta grep.

«Lovfestinga av klart språk er bra, men Stortinget bør sikre seg mot at dette blir ein trojansk hest inn i norsk språkpolitikk, og at det i neste omgang kan brukast av dei som meiner klart språk står i motstrid til tekstar på nynorsk», skriv han.

Og mållagsleiaren vart høyrd. I innstillinga frå ein samråystes familie- og kulturkomité på Stortinget er det presisert at «[...] klart språk ikkje må brukast som eit argument imot nynorsk i forskjellige tekstar.»

– Eg er veldig glad for at Stortinget har lytta til mållaget og slått fast at kravet om klart språk og målsetnaden om å styrkje og fremje nynorsk ikkje er motsetnader, seier Peder Lofnes Hauge i ein kommentar til *Norsk Tidend*.

ASTRID MARIE GROV
astrid.grov@nm.no

og eit skilt

graven som i ungdommen var i Alaska og grov etter gull. Han gifte seg med Anna frå Alvsåker. Og der i tunet vokste seinare forfattaren og barnebarnet Ruth Lillegraven opp. Me kan òg ta med at Jens i Pressgarden gav ut fleire bøker med motiv mellom anna frå tida i Alaska.

I 1956 fôr det ein «kommunefarang» over nynorskland. Jens i Pressgarden var då med i Granvin heradsstyre og på

side 313 i Bygdebok for Granvin, skriven av Henrik Meyer Kvalem, står det: Sak 38. Den nye kommunelova. Jens Lillegreven gjorde framlegg om å nyttja det norske namnet «herad», og Hans Spildo gjorde framlegg om å nyttja namnet «kommune» – Det første framlegget vart vedteke med 7 mot 6 røyster. Slik bar det til at den fagraste bygdi på jordi, vart heitande Granvin herad. I 2019

vart so Granvin herad slege saman med Voss kommune, og namnet på det nye heradet vart Voss herad.

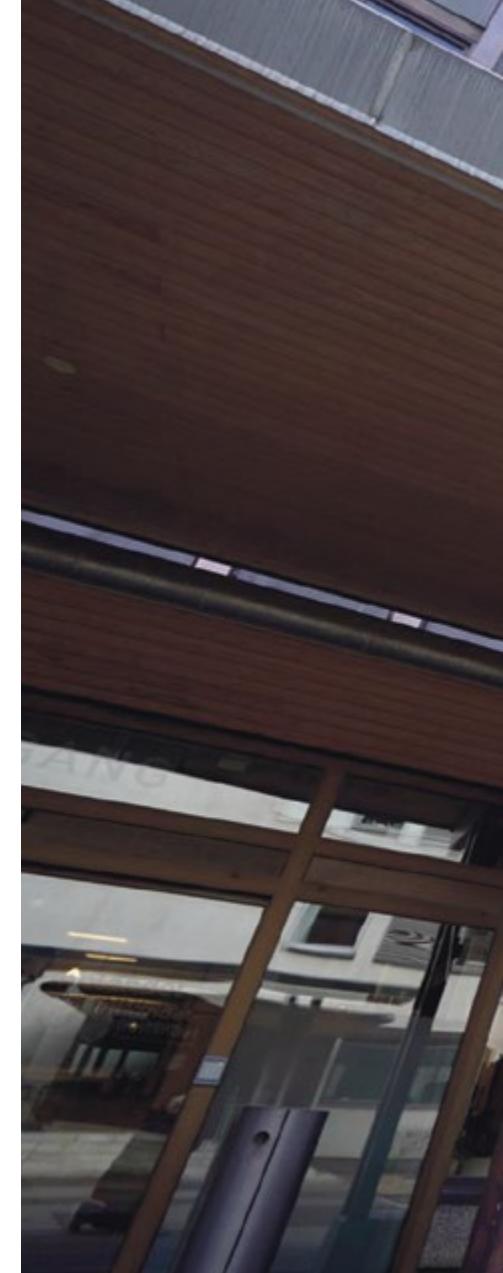
Hadde det ikkje vore for Jens i Pressgarden, så hadde det ikkje stått herad på skilta ved innfallsportane til Voss. Det kan vera noko å tenkja på. Eitt menneske kan setja varige spor etter seg, også i målvegen.

Knut O. Dale

VALDE NYNORSK: Fylkestinget i Møre og Romsdal har to gonger, etter initiativ frå fylkestingsrepresentantar, røysta over om fylkeskommunen skal gå bort frå nynorsk som administrasjonsspråk og heller bli språknøytral – i 2016 (biletet) og i 2021. Fylkestinget har valt å halda på nynorsk. Norsk Tidend sine stikkprøver frå andre nøytrale fylkeskommunar tyder på at nøytralitet i praksis inneber lite nynorsk.

Foto: Trond Vestre / NRK

Fleire **språknøytrale fylkeskommunar** har vedteke planar om å bruka nynorsk, men gjer det i liten grad.

– Viktigare med klarspråk, seier kommunikasjons-sjefen i Innlandet.

Lite nynorsk i spr

GJENNOM REGIONREFORMA gjekk ein del nynorskbrukarar frå å vera ein liten minoritet i eige fylke til å bli ein endå mindre minoritet. Både i Vestfold og Telemark, Viken og Innlandet har fylke med nynorsk-kommunar og sterke nynorsktradisjonar slått seg saman med reine bokmålsfylke.

Den nye språklova overlèt til språknøytrale fylke sjølvé å avgjera kva reglar dei skal ha for målbruk. I dei fleste av fylka er det gjort politiske vedtak som sikrar at både bokmål og nynorsk i nokon grad skal brukast i administrasjonen i nyefyl-

ket. Men likevel er det knapt noko nynorsk å sjå på nettsida eller facebooksida til desse fylka, etter ein rask gjennomgang *Norsk Tidend* har gjort.

– Sjølvsagt at våre tilsette skal følgja norsk lov

Innlandet er eit av fylka som har ein plan for målbruk, nedfelt i kommunikasjonsstrategien, som er politisk vedteken. I tillegg til å poengtera at språklova skal følgjast, seier strategien mellom anna at det skal [...] tilstrebes at begge målformer benyttes i skriftlig framstilling av saker og ekstern kommunikasjon.»

Men i fylkeskommunen sin tiltaksplan for kommunikasjonsarbeidet, som administrasjonen har utarbeidd, står det ingenting om at både bokmål og nynorsk skal brukast. Kommunikasjonssjef Halvor Løkken forklarer det med at lova uansett skal følgjast.

– Tiltaksplanen har ikkje nokre spesifikke tiltak knytt til auka bruk av nynorsk. Tiltaksplanen har i det hele teke få tiltak som seier at våre tilsette skal følgja norsk lov. Det bør vera sjølvsagt, og vil også gjelda for språklova.

Tiltaksplanen til Innlandet fylke inneheld derimot tiltak som gjeld klart språk, og det har Løkken ei forklaring på.

– Vi i kommunikasjonsavdelinga har peikt særleg på utfordringane knytte til klarspråk, som vi meiner både er meir krevjande for oss som organisasjon og meir vidtgripande enn val av målform. Derfor er dette temaet særskilt nemnt i tiltaksplaten.

Halvor Løkken er klar på at han meiner arbeidet med klart språk er viktigare enn arbeidet med nynorsk.

– Språklova gir klare føringar om

ADMINISTRATIV LEIAR: Halvor Løkken er kommunikasjonssjef i Innlandet fylkeskommune.

Foto: Jørgen Skaug

andre ting enn målform, og eg vil nok hevda at manglande klarspråk er eit langt større demokratiproblem enn nynorskprosenten hos det offentlege.

– Dette sitatet kan tyda på at dine synspunkt om kva som er viktigare enn anna – og synspunkt på kva som

Heldigvis er våre to målformer så nærme kvarandre at dei aller fleste av oss forstår kva som blir sagt og skrive uavhengig av om det er brukt nynorsk eller bokmål.

Halvor Løkken,
kommunikasjonssjef i Innlandet

NULL NYNORSK I TILTAKSPLANEN: Politikarane i Innlandet har vedteke planar for bruken av bokmål og nynorsk, men problemstillinga er ikkje nemnd med eit ord i tiltaksplanen for kommunikasjon, som er utarbeidd av administrasjonen. Kommunikasjonssjefen forklarar det med at dei tilsette uansett skal følgja lova. Foto: Lars Erik Skrefsrød / NRK

åknøytrale fylke

bør setjast opp mot kvarandre – er meir styrande for språkpraksisen i fylkeskommunen enn dei politiske vedtaka. Korleis vil du stilla deg til ein slik påstand?

– Dette blir feil tilnærming. Heldigvis er våre to målformer så nærmre kvarandre at dei aller fleste av oss forstår kva som blir sagt og skrive uavhengig av om det er brukt nynorsk eller bokmål. Verre er det når språket blir så utydeleg at folk har vanskar med å forstå bodskapet i det som blir kommunisert, ikkje minst dei mange som verken har nynorsk eller bokmål som morsmål. Derfor er arbeidet med klarspråk viktig, og tør eg meine, enda viktigare enn om ein tekst er på nynorsk eller bokmål. Eg kan ikkje sjå at dette er i strid med politiske vedtak, heller tvert imot. Det må vera mogleg å ha to tankar i hovudet samtidig.

– Ventar at administrasjonen følgjer opp

Norsk Tidend har lagt fram sitata frå kommunikasjonssjef

Halvor Løkken for fylkesordførar Even Aleksander Hagen (Ap) og varaordførar Aud Hove (Sp).

Hagen kommenterer dei slik:

– Vi er tydelege på at det skal tilstrebast at begge målformer brukast i skriftleg framstilling av saker og ekstern kommunikasjon. Innlandet er eit mangfaldig fylke, der fleirtalet av kommunane har valt bokmål, men med innslag av nynorsk i Gudbrandsdalen og Valdres. For oss politisk er det difor viktig å vareta begge målformer, og eg forventar at administrasjonen følgjer opp vedtaka våre. Det kjem eg til å ta opp i dialogen vi har med fylkeskommunedirektøren framover.

Hove stiller seg bak kommentaren frå Hagen, og legg til:

– Vi bør be om ei orientering på om praksisen med å svara i same målform er brukt, og korleis nettsidene blir utforma. Eg trur nok det er eit forholdsvis stort forbettingspotensial.

ASTRID MARIE GROV
astrid.grov@nm.no

Dette seier andre fylke med nynorskkommunar om målbruk:

Vestfold og Telemark:

Fylkestinget i Vestfold og Telemark fylkeskommune har vedteke ein språkbruksplan om mellom anna nynorsk. I dag er det lite nynorsk i kommunikasjons- og informasjonsverksemda til fylkeskommunen. Vi har som mål å jobba iherdig med å få opp nynorskbruken og etterleva det vedtaket som fylkeskommunen har vedteke, og har difor opprettet ei engasjementstilling for nynorsk arbeid frå 1. mai.

Harald Haave,
kommunikasjonssjef

Viken:

Fylkesrådet si innstilling for språkpolitiske tiltak skal opp i fylkestinget seinare i vår. Det er innstilt på tiltak som skal sikra at både bokmål og nynorsk skal brukast i fylkeskommunen, og at det skal utviklast ein språkbruksplan etter at Stortinget har vedteke ny språklov.

Jan Ivar Bøe, spesialrådgjevar i stab for myndigheits- og mediekontakt

Agder:

Agder fylkeskommune har avventa behandlinga av den nye språklova. Lova vart vedteken 8. april, og no vil vi setja oss inn i konsekvensane av den nye lova og følgja opp dette i samband med språkarbeidet i fylkeskommunen.

Svein Buer,
avdelingsleiar for kommunikasjon

Rogaland:

Fylkestinget har vedteke tiltaksplan for nynorsk. På nettsidene er målet 25 prosent, og det er gjennomført fleire nynorsk-kurs for medarbeidarane. Vi har av kapasitetsomsyn prioritert å ha primært nytt stoff på nynorsk, men er ikkje i mål. Difor håpar vi å ha eit system for omsetting og kvalitets-sikring av bokmålstekstar til nynorsk på plass hausten 2021. Vi følgjer også opp punkta på tiltaksplanen som gjeld vidaregående skule, knytt til motverking av språkskifte og digitale læremiddel.

Elisabeth Huse,
kommunikasjonssjef

Mellom 20. januar og 6. april fekk Noregs Mållag 354 390 kroner i gåve. Det er me umåteleg takksame for. Gåvene er veldig viktige bidrag til arbeidet vårt for å sikre nynorsken betre vilkår. Vil du gje oss ei gåve, set me stor pris på det. Bruk gjerne giroen som følgjer med avisa, eller vips eit valfritt beløp til 90540. Du kan også sende IVAR50, IVAR100, IVAR300 eller IVAR500 i ei tekstmelding til tlf. 2490. **Tusen takk!**

AUST-AGDER

MÅLLAG

Scott Aanby
Lars Aasbø
Jorunn Rysstad Berg
Rolf Fredriksen
Hallgeir Gjelsvik
Jon Olav Gryting
Johannes Havstad
Olav Hoftuft
Knut K. Homme
John Gustav Johansen
Karl Kråkedal
Ragnar Kaasa
Jorunn Lande
Gunvor Lande
Anne Liv Lidlheit
Jon Kolbjørn Lindset
Målfrid Mejlænder-Larsen
Kåre Mogstad
Tarald Myrum
Ragnhild Olavsdotter
Nome land
Rune Nylund
Signe Alise Olstad
Sigrid Bjørg Ramse
Kari Gerd Riisland
Øystein Rød
Hildegunn Sjo
Johannes G. Torstveit
Helge Ove Tveiten
Olav Vehus
Jens Vellene
Olav Torj Åkre

AUSTMANNA-LAGET

Ole Bjerke
Anders Bjørge
Else Petra Borkhus
Jon Steinar Bredeveien
Arne Brimi
Ivar Bungum
Bjørn Dalen
Tor Johannes Einbu
Ingvild Marie Eknnes
Torhild Ekre
Hans Enstad
Frode Erstad
Harald Ove Foss
Anders G. Fretheim
Randi Therese Garmo
Berit Gommæs
Kjell Gulbrandsen
Olav Haraldseid
Soflrid M. Harildstad
Magnhild Harsheim
Bjarte Hole
Ola Holen
Gunn Strømsøy
Hvamstad
Dag Johansen
Per Rolf Johnsen
Ola Jonsmoen
Kari Jægersletten
Eldbjørg R. Kalbakk
Harald Kleppe
Inger Margrethe
Kyllingstad
Grete Langodden
Magnhild Enger Lia
Gunnar Lien
Asgeir Lilleås
Torgunn Holm
Maursset
Anne Midtbø
Asbjørn Myrvang
Sylvi Nes
Sigurd Nestande
Øyvind Nordli
Jogrim Nordsletten
Jørgen Norheim
Olaf Nokleby
Jørgen Nørstegard

Ola Magne Robøle

Oddvar Romundset
Magne Ryland
Ivar Schjølberg
Gudrun Silli
Jakup Skjedsvoll
Egil Skulerud
Arne Skuterud
Arne I. Skåle
Bjørn Otter Skåret
Nils Steinar Slapgård
Bjørg Solberg
Inger Kirsten Stagrim
Arne Sund
Odd Arne Svaet
Mogunn Synstnes
Sverre Sørbo
Gudmund Teigen
Olav Teppen
Rolf Theil
Lars Ullgren
Olav Veka
Magne Velure
Frode Vestreheim
Berit Østmoen
Rolv Kristen Øygard
Bjarne Øygarden
Olaug Aaberge
Brynjulf Aartun
Reidar Åsgård

BUSKERUD

MÅLLAG

Bente Aamotsbakken
John-Ragnar Kvam
Aarset
Audun Aasmundtveit
Niri Baklid
Maria Høgetveit Berg
Tor O. Bergum
Einar Brattegard
Herbjørn Brennhovd
Per Drabløs
Jan Fekjan
Sigurd Fjøse
Sigrid Hjelmen
Lars Erik Jacobsen
Frode Kinserdal
Gunn Kirkebøen
Sylfest Laingen
Randi Birgitte Lien
Kristin Lindberg
Osvald Medhus
Ingunn Asperheim
Nestegård
Odd Oleivsgård
Arne Ommedal
Halle Perstølen
Gro Randen
Kari Roe
Ola Ruud
Knut H. Skrindo
Einride Tinjar
Knut S. Torsteinsrud
Sigrun Torsteinsrud
Anders Olav Vøllo
Olav Vøllo
Petter Øijord

FYLKESMÅLLAGET

VIKVÆRINGEN

Bergfinn Aabø
Tom Roger Aadland
Solveig Fiskvik Aamodt
Reidar Aasgaard
Olaf Almenningen
Ruth Amdahl
Gurid Aga Askeland
Børre Austmann
Jostein Bernhardsen
Anfinn Bernaas
Elen Betanzo
Rakel Bjerke
Reidar Bjørnerheim
Erlend Bleie

Reidar Borgstrøm

Hæge Marie Roholdt
Brunvatne
Karen Bø
Tormod Bønes
Harald Dyrkorn
Hans Olav Eggestad
Tove Karina
Eidhammer
Kirsten Osmo Eriksen
Solveig Barratt Erstad
Liv Flugsrud
Erling Folkvord
Kim S. Fureli
Haldor Fykse
Tor Gabrielsen
Kåre Glette
Tom Kristian Grimsrud
Jostein Grønset
Oddrun Grønvik
Erik Hardeng
Trond Haukeland
Øystein Havrevoll
Anna Sigridsdatter
Heen
Ola M. Heide
Mildrid Helland
Botolv Helleland
Edvard Hoem
Halldor Hoftun
Valborg Holten
Kjetil Torgrim Homme
Joar T. Hovda
Marit Hovdenak
Olav Høgetveit
Tormod Hallstein
Høgasen
Ingeborg Hauge
Høyland
Ingeborg Digernes
Istad
Nils Norman Iversen
Jens Kihl
Laurits Killingbergtø
Turid Louise Quamme
Kittilsen
Knut Kjelstadli
Harald Sverdrup Koht
Bård Kolltveit
Johs. Kolltveit
Dagrun Kvammen
Edvard Lauen
Per Lea
Torhild Leira
Sveinung Lindaas
Tor Einar Ljønes
Anders Lunnan
Norvald Mo
Arnold Mundal
Lars Helge Myklebust
Finn Måge
Johan Nedregård
Solveig Nerol
Steinar Granmo Nilsen
Øystein Njål Nordang
Torgeir Ose
Svein Johann Ose
Anne Perstølen
Alain Egil Adrian
Ramdal
Benjamin Edillon
Reichle
Asbjørn Roaldset
Asbjørn Engebø Rystad
Geir Kåre Sandsleth
Kari Rysst Seemann
Solve Selstø
Olav R. Skage
Gunnvor Fykse
Skirbekk
Synnøve Skjøng
Sigrid Skålnes
Kåre Smeland
Sigrid Solheim
Einar Strømnes

Sissel L Sæbø

Anne Joronn Sætre
Stig Sølvberg
Jostein Sønnesyn
Tordis Thorsen
Hans Tokvam
Asbjørn Tolsrød
Øystein Tormodsgard
Stein Iteite
Steinar Tveitnes
Johan Kristian Tønder
Helene Valvatne
Vebjørn Varlid
Alvhild Venås
Guri Vesas
Jan Magne Vigdal
Lars Sigurdson Vikør
Kjetil Vista
Jørgen Vogt
Ole Kristian Våge
Per Ivar Vaagland
Herlov Øverland
Kristen Øyen

HORDALAND

MÅLLAG

Torunn Aarre
Olav Aas
Frode Aase-Nilsen
Gunstein Akselberg
Livar Aksnes
Audhild Aldal
Solveig Almås
Arne Andersen
Ingvard Andreassen
Arnfinn Jørgen Ansok
Erik Arneson
Anders Austefjord
Einar Bardal
Arild Berge
Olav Berge
Leidolv Berge
Håkon M. Berge
Marit Berge
Veslemøy Bergo
Eli Bergsvik
Kristen Bergsvik
Gitle Berland
Linn Elisabeth
Birkeland
Ingebjørg Birkeland
Ansgar Bjelland
Gunnar E. Bjotveit
Rannveig Bjørkum
Bjørn Bjørlykke
Reidun Bjørnberg
Asbjørn Bjørnset
Lars O. Bleie
Arne Brattabø
Reidar Bremerthun
Endre Otto Brunstad
Jostein Buene
Bjarne Buene
Magnar Bødal
Reidar Dale
Kristian Demmo
Olav Digernes
Kristian Djupsland
Torbjørn Dyrvik
Jan-Egil Dyvik
Jan Ove Eide
Ingunn Eitrheim
Eirik Ingolf Eldøy
Yngve Endal
Øystein Erstad
Jofrid K. Espeland
Artur Farestveit
Arnold Farstad
Rune Fjeld
Arne Fjelde
Erling Fjærstad
Frode Bjørn Forland
Harald Frønsdal
Mathias Furevik
Einar Strømnes

Torill Føyen

Marianne Bergsjø
Gammelsæter
Jostein Gimmestad
Paul Kåre Gjuvsland
Lars Gjøstein
Solveig Grønlien
Øystein Hageberg
Alvhild Halleraker
Kirsti Handeland
Oddlaug S. Hansen
Åshild Hauge
Arnfinn Hellevang
Aslak T. Helleve
Knut Johannes Helvik
Linn Hjartnes Henjum
Kåre Herfindal
Berit Hernes
Kjartan Hernes
Eli Hillersøy
Anne Marta Hillesøy
Marit Hjartåker
Grete Oline Hole
Karl Johan Holmås
Karl Hope
Helge Hopland
Ingvild Hovland
Bjørn Husefest
Bjarte Husum
Geir Håland
Geir Instanes
Reidar Instanes
Johanne Telnes
Instanes
Else Jerdal
Aslaua Garnes Johnsen
Ingvild Jøsendal
Egil Jøsendal
Randi Jästad
Arild Berge
Olav Aksnes
Audhild Aldal
Solveig Almås
Arne Andersen
Ingvard Andreassen
Arnfinn Jørgen Ansok
Erik Arneson
Anders Austefjord
Einar Bardal
Arild Berge
Olav Berge
Leidolv Berge
Håkon M. Berge
Marit Berge
Veslemøy Bergo
Eli Bergsvik
Kristen Bergsvik
Gitle Berland
Linn Elisabeth
Birkeland
Ingebjørg Birkeland
Ansgar Bjelland
Gunnar E. Bjotveit
Rannveig Bjørkum
Bjørn Bjørlykke
Reidun Bjørnberg
Asbjørn Bjørnset
Lars O. Bleie
Arne Brattabø
Reidar Bremerthun
Endre Otto Brunstad
Jostein Buene
Bjarne Buene
Magnar Bødal
Reidar Dale
Kristian Demmo
Olav Digernes
Kristian Djupsland
Torbjørn Dyrvik
Jan-Egil Dyvik
Jan Ove Eide
Ingunn Eitrheim
Eirik Ingolf Eldøy
Yngve Endal
Øystein Erstad
Jofrid K. Espeland
Artur Farestveit
Arnold Farstad
Rune Fjeld
Arne Fjelde
Erling Fjærstad
Frode Bjørn Forland
Harald Frønsdal
Mathias Furevik
Einar Strømnes

Åse Opheim

Randi Elisabeth
Oppdal
Anfinn Otterå
Kjell Paulsen
Johnny Ottar Pedersen
Gunnbjørg Raudstein
Ranneveig Reigstad
Astrid Oddbjørg
Reigstad
Berit Reinsaas
Borgny Reisæter
Kjetil Revheim
Lars Riise
Jorunn Ripel
Gudrun Rosseland
Iselin Groven Ruud
Ann Kathrin Røssland
Håkon Sagen
Inger Marie Saltnes
Lars K. Sandven
Solbjørg Åmdal
Sandvik
Helge Sandøy
Heidi Seifaldet
Torbjørn Seim
Arnfinn Seim
Liv Sekse
Ingebjørg Sekse
Mons Ole Dyvik
Sellevold
Bjarne Skarestad
Olav Johannes Skeie
Gunvald Skeiseid
Gunnar Skirbekk
Arne Skjerven
Bjarne Skjold
Øystein Skjæveland
Atle Skorpen
Harald Skorpen
Oddvar Skre
Anne Marie Skurtveit
Elin Skaatun
Jostein Småbrekke
Erling Småland
Harry Solberg
Turid Solberg
Asbjørn Solberg
Ragnhild Edith
Solvang
Halldis Spilde
Idar Stegane
Nora Henden Stegane
Arjen L H Stolk
Nelly Storebø
Gerhard Inge Storebø
Thea Sunde
Åshild Sveinsjerd
Kurt Svensson
Christer Syltøy
Ingebjørg Dønhaug
Sæbø
Anne Sæland
Borgny Særsten
Olav Søfteland
Arne Søyland
Øyvind Teigen
Erling Thu
Knut J. Tokheim
Svanhild Toppe
Johan Torekoven
Torgeir Torvik
Borgnild Laupsa Torvik
Siv Trædal
Rune Tveit
Odd Tøndel
Tora Tønder
Bjørg Tøsdal
Harald Ulland
Helge Martin Nygård
Egil Nysæter
Gunnvor Eggebø Næss
Sigrid Rogne Naasen
Jorunn Odland
Vaular
Odd Jøran Oldervik

Amund Velure
Randi Vengen
Jon O. Vevle
Inger-Marie Vika
Aud Liv Hole Vike
Inger B. Vikøren
Jarle Kåre Vindenes
Ingebjørg Viste
Agnes Råket Vågslid
Ragnhild Hagen Ystad
Jon Ystanes
Paula Ingelin
Hermichen Øen
Liv Astrid Økland
Nils Ivar Østerbø
Einar Øyre

KARMSUND

MÅLLAG

Anne Elise Bakkevig
Asbjørn Djuv
Reidun Dyrseth
Steinar Eidammer
Anne-Ma Eidammer
Siri Eikemo
Dorthea Sofie Erøy
Grete Fedøy
Aud Grimstveit
Magne Haugsgjerd
Torill Borge Horneland
Olav Torfinn Jondahl
Svend Kjetland
Arne Langåker
Solveig Lunde
Marit Løvvig
Jorid Myrset
Paul Mølstre
Agnar Ståle Naustdal
Johannes Ness
Lars Gunnar Oma
Marit Pedersen
Borghild Sævereide
Prestegård
Geir Ragnhildstveit
Helga Reinertsen
Trygve Sandvik
Knut Selsaas
Kjersti Simmenes
Njål Steinsland
John Ragnar Susort
Ernst Arne Sælevik
Jon Olav Tesdal
Kjell Tveit
Olav Overland
Yngve Øvstdal
Peder Åland

NORDLAND

MÅLLAG

Kåre Belsheim
Jan Hana
Tore Moen
Siri Randers-Pehrson
Signe Petrine
Åberg sjord

NORDMØRE

MÅLLAG

Magnar Almberg
Jon Kristian Aune
Ola Bræin
Styrkår Brørs
Petter Dahle
Arild Drøivoldsmo
Daniel Inge Dyrnes
Jon Bojer Godal
Sverre Hatle
Johan Sigmund
Heggem
Sigrunn Helset
Miriam Finset
Ingvaldsen
Tora Kjelleberg
Jorunn M. Kvendbø

Hanne Kvistberg
Albert Lervik
Øyvind Lyngås
Oddvar Moen
Finn Gunnar Oldervik
Henry Opland
Per Eilert Orten
Randi Settemsdal
Bergsvein Sjømæling
Rolv Sæter
Eirik S. Todal
Elen Maria Todal
Per Utne
Kolbjørn Ås

ROGALAND MÅLLAG

Sigmund Andersen
Aslaug Astad
Lars Bakka
Lars Egil Bakka
Ola Birkeland
Gjert Anders Saltskår
Bjerkevoll
Trygve Brandal
Geir Sverre Braut
John Breiland
Jan Egil Byberg
Alf Jan Bysheim
Gerd Helen Bø
Ellen Einervoll
Lars Olav Fatland
Terje Fatland
Åse-Berit Fidjeland
Solveig Moe Fisketjøn
Ingrid Fiskaa
Ingrid Gjesdal
Endre Gjil
Sølv Ona Gjul
Rune Gramstad
Sigve Gramstad
Egil Harald Grude
Ranveig Gudmestad
Vigdis Gullberg
Ola Hauge
Inge Haugland
Arne Haugvaldstad
Sverre Haver
Nils Nikolai Haugen
Havrevoll
Halvard Helseth
Tom Hetland
Rasmus Hidle
Liv Hobberstad
Kjellaug M. Hognestad
Arna Høyland
Terje Håland
Dag Ingebrigtsen
Magne Jakobsen
Arnstein Jonsbråten
Anne Martha Kalhovde
Gro Oddveig Kalvig
Steinar Kjosavik
Nils Ingvar Korsvoll
Herborg Kverneland
Olav Kvernenes
Reidar Kydland
Hallgeir Langeland
Stein Langvik
Mikkel Lid
Georg Løvbrekke
Lise Lunde Nilsen
Knut Norddal
Odd Magne Nordmark
Pernille Nylehn
Ingvar Olimstad
Jan Ommundsen
Åshild Osaland
Hjørdis Ravnås
Audun Rosland
Magne A. Roth
Atle Røe
Torhild L. Rørheim
Rolf Salte
Sigfrid Selsvik
Jostein Selvåg
Halldis Sjo
Wenche Skorge
Kåre Skår
Lars Slåttå
Wenche I. Sola
Tom Soma
Trond Spanne
Torgeir Spanne
Hans Spilde
Jon Stangeland
Marit Rommetveit
Staveland

Gaute Steinnes
Audun Steinnes
Inga Stokka
Olav O. Sukka
Inge Kristian Sunde
Odd Sigmund Sunnanå
Erling Arnold Tønseth
Svela
Einar Sæland
Marta Sætrenes
Hogne Sønnesyn
Svein Kåreson Søyland
Liv-Sigríð Taylor
Rigmor Tornes
Kåre Torvanger
Kurt Tunheim
Arnvid Tveit
Aslaug Marie Undheim
Ottar Vandvik
Astrid Apalset Vassbø
Arve Vedvik
Audun Vevatne
Alv Hermann Vistnes
Hege Wiik
Viggo Østebø
Tone Årtun

ROMSDAL MÅLLAG

Roger Aakernes
Ingar Aas
Henning Austigard
Dagrun Gjelsvik
Austigard
Petter Inge Bergheim
Leif Erik Bolsø
Oddny Eikebø
John Ekroll
Gunnar Ervik
Kolbjørn Norvall
Gaustad
Torhild Hanem
Øystein Hauge
Olav Hauge
Kåre Magne Holsbøvåg
Arnhild Digrernes
Krøvel
Tor Kvadsheim
Einar M Langset
Martinus Leirvoll
Jofrid Alvhild Moen
Kjell Arne Nakken
Jonn Jofred Nordbø
Gunnhild Austlid
Oppigard
Karen Os
Alf Rønstad
Marit Sandvik
Per Arne Skomsø
Svein Solbjørg
Odmund Svarteberg
Ingar Sveen
Kjell Johan Vatne
Kathrin Villa

SOGN OG FJORDANE MÅLLAG

Lise Aasen
Georg Arnestad
Helga Bakken
Bente Kvernevik
Berstad
Kjellaug Bjergene
Ole Georg Blikås
Gunhild Børtnes
Nils Distad
Tor W. Eikemo
Annbjørg Eikenes
Kjell Erik Eldegard
Brynhild Eri
Dag-Erik Eriksmoen
Kjellrun Hammes Espé
Johannes Flaten
Sverre N. Folkestad
Jan Martin Frislid
Rigmor Frøyen
Ottar Færøyvik
Asbjørn Geithus
Magnhild Gravdal
Leif Grinde
Olav Grov
Oddlaug Hammer
Andre Hamn
Margit Hovland Hamre
Oddstein Haugen
Ivar S. Haugland
Bjarne Havro
Anders Hegrenes

Astrid Jorunn Henden
Oddleiv Hjelum
Grethe Hjetland
Helga Hjetland
Ragnar Hove
Bjørg G. Hovland
Nils Husabø
Liv Husabø
Målfrid Husnes
Kari Zwijnenburg Huus
Reidun Bergitte
Håland
Marta Systad Iden
Sverre Indrehus
Ingunn Kandal
Odd Kinden
Harald Kirkebø
Lars Kjøde
Ola Kjørstad
Odd Jarle Kjørstad
Arve Vedvik
Audun Vevatne
Alv Hermann Vistnes
Hege Wiik
Viggo Østebø
Tone Årtun

SUNNMØRE MÅLLAG
Ottar Aashamar
Kristian Almås
Idun Schawlann
Barsnes
Ingunn Bergem
Elisabeth Birkeland
Dagfinn Bjørkedal
Berit Bjørlo
Oddhild Brandal
Bente Johanne Iversen
Breivik
Ole Arild Bø
Kari Elisabet Løvoll
Dalhus
Norunn Margrethe
Dimmen
Siv Dimmen
Marit Veiberg Eide
Oddrun Eidem
Lindis Eliassen
Knut Falk
Jostein G Farstad
Mård Torgeir
Fauskevåg
Aage Kvendseth
Liv Janne Kvåle
Bjarne Kaarstad
Bjørg Ladehaug
Øystein Lavik
Jorunn Loftesnes
Rune Lotsberg
Grete Sofie Luggenes
Håkon Lundestad
Sigrunn Lundestad
Vidar Legreid
Terje Erik Moe
Knut Moen
Ragnhild Skogen
Molde
Johan Moldestad
Ragnhild Mork
Randi Bjørg Myklebust
Knut Ole Myren
Audun Normann
Nedrebo
Olav Nedrebo
Julie Kristine Ness
Astrid Marie Nistad
Odd Njøs
Brynhild Kåra Lund
Notøy
Per Scott Olsen
Signe Marie Orvedal
Oddbjørn Ramstad
Jon Atle Ravnestad
Sæmund Kjetil Rindal
Bergljot Konglevoll
Rysjedal
Bjørn Rørvik
Steinar Rørvik
Margot Sande
Erling Sande
Jorunn Sandvik
Marta Kari Schawlann
Anders Skarestad
Einar Skeie
Jon Skjeldested
Synneva Kolle Solheim
Marit Solheim
Kirsti Solheim Stegane
Irene Stokker
Geir Liavåg Strand
Bjarne Kjell Sunde
Sigrid Svartefoss
Målfrid Sværen
Gunnhild Systad
Harald Systad
Arne Søholt
Ståle Sørbotten
Ingrid Søyland
Jakob Thingnes
Ivar Jostein Tjugum
Solrun Ulland
Jens Vestreheim
Kari Vik
Jon Egil Vik
Mona Elin Solstad Vik
Lars Øyvind Vikesland
Øystein Vikesland
Oddhild A. Voll
Ingebjørg Voll
Magnar Wøien
Jarl Yndestad
Anne Lise Øvrebo
Vidar Åm
Sonja Aasen Årdal

TELEMARK MÅLLAG
Dag Aanderaa
Gunhild Berntsen
Lars Bjaadal
Halgeir Brekke
Olav Rune Djuve
Tjøstov Gunne Djuve
Gunhild T Dølen
Olav Felland
Norvald Fimreite
Bente Johanne Iversen
Breivik
Ole Arild Bø
Kari Elisabet Løvoll
Dalhus
Norunn Margrethe
Dimmen
Siv Dimmen
Marit Veiberg Eide
Oddrun Eidem
Lindis Eliassen
Knut Falk
Jostein G Farstad
Mård Torgeir
Fauskevåg
Aage Kvendseth
Liv Janne Kvåle
Bjarne Kaarstad
Bjørg Ladehaug
Øystein Lavik
Jorunn Loftesnes
Rune Lotsberg
Grete Sofie Luggenes
Håkon Lundestad
Sigrunn Lundestad
Vidar Legreid
Terje Erik Moe
Knut Moen
Ragnhild Skogen
Molde
Johan Moldestad
Ragnhild Mork
Randi Bjørg Myklebust
Knut Ole Myren
Audun Normann
Nedrebo
Olav Nedrebo
Julie Kristine Ness
Astrid Marie Nistad
Odd Njøs
Brynhild Kåra Lund
Notøy
Per Scott Olsen
Signe Marie Orvedal
Oddbjørn Ramstad
Jon Atle Ravnestad
Sæmund Kjetil Rindal
Bergljot Konglevoll
Rysjedal
Bjørn Rørvik
Steinar Rørvik
Margot Sande
Erling Sande
Jorunn Sandvik
Marta Kari Schawlann
Anders Skarestad
Einar Skeie
Jon Skjeldested
Synneva Kolle Solheim
Marit Solheim
Kirsti Solheim Stegane
Irene Stokker
Geir Liavåg Strand
Bjarne Kjell Sunde
Sigrid Svartefoss
Målfrid Sværen
Gunnhild Systad
Harald Systad
Arne Søholt
Ståle Sørbotten
Ingrid Søyland
Jakob Thingnes
Ivar Jostein Tjugum
Solrun Ulland
Jens Vestreheim
Kari Vik
Jon Egil Vik
Mona Elin Solstad Vik
Lars Øyvind Vikesland
Øystein Vikesland
Oddhild A. Voll
Ingebjørg Voll
Magnar Wøien
Jarl Yndestad
Anne Lise Øvrebo
Vidar Åm
Sonja Aasen Årdal

TRØYSTERLAND MÅLLAG
Dag Aanderaa
Gunhild Berntsen
Lars Bjaadal
Halgeir Brekke
Olav Rune Djuve
Tjøstov Gunne Djuve
Gunhild T Dølen
Olav Felland
Norvald Fimreite
Bente Johanne Iversen
Breivik
Ole Arild Bø
Kari Elisabet Løvoll
Dalhus
Norunn Margrethe
Dimmen
Siv Dimmen
Marit Veiberg Eide
Oddrun Eidem
Lindis Eliassen
Knut Falk
Jostein G Farstad
Mård Torgeir
Fauskevåg
Aage Kvendseth
Liv Janne Kvåle
Bjarne Kaarstad
Bjørg Ladehaug
Øystein Lavik
Jorunn Loftesnes
Rune Lotsberg
Grete Sofie Luggenes
Håkon Lundestad
Sigrunn Lundestad
Vidar Legreid
Terje Erik Moe
Knut Moen
Ragnhild Skogen
Molde
Johan Moldestad
Ragnhild Mork
Randi Bjørg Myklebust
Knut Ole Myren
Audun Normann
Nedrebo
Olav Nedrebo
Julie Kristine Ness
Astrid Marie Nistad
Odd Njøs
Brynhild Kåra Lund
Notøy
Per Scott Olsen
Signe Marie Orvedal
Oddbjørn Ramstad
Jon Atle Ravnestad
Sæmund Kjetil Rindal
Bergljot Konglevoll
Rysjedal
Bjørn Rørvik
Steinar Rørvik
Margot Sande
Erling Sande
Jorunn Sandvik
Marta Kari Schawlann
Anders Skarestad
Einar Skeie
Jon Skjeldested
Synneva Kolle Solheim
Marit Solheim
Kirsti Solheim Stegane
Irene Stokker
Geir Liavåg Strand
Bjarne Kjell Sunde
Sigrid Svartefoss
Målfrid Sværen
Gunnhild Systad
Harald Systad
Arne Søholt
Ståle Sørbotten
Ingrid Søyland
Jakob Thingnes
Ivar Jostein Tjugum
Solrun Ulland
Jens Vestreheim
Kari Vik
Jon Egil Vik
Mona Elin Solstad Vik
Lars Øyvind Vikesland
Øystein Vikesland
Oddhild A. Voll
Ingebjørg Voll
Magnar Wøien
Jarl Yndestad
Anne Lise Øvrebo
Vidar Åm
Sonja Aasen Årdal

VALDRES MÅLLAG
Nils Aarsæther
Per K. Bjørklund
Odd Borch
Terje B. Dahl
Knut O. Dale
Ingrid Dønnestad
Sveinung Eikeland
Bjarne Eilertsen
Karl Ragnar Engstad
Torgeir Engstad
Lillian Bernes Hay
Kjell Heggelund
Magne Heide
Olaug Husabø
Olaug Terum Kvitberg
Tyra V. Mannsverk
Reidun Espeseth
Ola Fosheim
Helga A. Fuglien
Ove Haugen
Ingunn Hommedal
Frank Tommy Jacobsen
Bjørn Vegard Johnsen
Bjørg Lerhol
Anders Lunde
Torodd Lybeck
Brita Siri Nesja
Nils Rogn
Marit Eltun Svendsen
Anne Ingelborg
Terningen
Per Gunnar Veltun
Ambjørg Westerheim
Magnor Wigdel

VEST-AGDER MÅLLAG
Tor Aas
Leiv Hartly Andreassen
Reidar Almås
Kjell Bardal
Ivar Berg

TRØNDERLAGET
Svein Aarnes
Reidar Almås
Kjell Bardal
Ivar Berg

GRETFORGARD MÅLLAG
Arne Bjørdsbakke
Oddrun Bjørgum
Arvid Bjørgum
Karl-Ove Bjørnstad
Håkon Bleken
Mathias Bruheim
Lars Daling
Olaug Denstadli
Ingrid Dørum
Jon Hanger Eggen
Anne Eldevik
Olav Engan
Tore Fagerhaug
Oddmund Farbregd
Helge Fiskaa
Asbjørn Folkvord
Kristian Johan
Fossheim
Arne A. Frisvoll
Ingebrigt Garberg
Anders Gjelsvik
Oddbjørn Gorsetbakk
Gunhild Grue
Anders Gustad
Kristoffer Haugum
Astrid Hoem
Arne Hov
Ola Huke
Modulf Husby
Målfrid Hyrv
Edvard Hægstad
Kjell Håv
Sigrid Haavik
Inger Sandvik Jarstein
Åke Juunge
Turid Kjendlie
Olav Kuvs
Per Knut Kvande
Håkon Lasse Leira
Anne Leira
Jens Loddgard
Bjørg Lund
Lars Kolbjørn Moa
Håvard Moe
Tore Moen
Sverre Mikal Myklestad
Magne Måge
Gerd Opedal
Helge Raftevold
Herman Ranes
Kristian Risan
Narve Rognebakke
Helge Rypdal
Rutt Olden Skauge
Oddny Pauline Skeide
Åsmund Snøfugl
Ingebjørg Sogge
Odd Sigmund
Staverløkk
Arvid Syrstad
Per Johan Sæterbakk
Svein Bertil Sæther
Jan Sørås
Espen Tørset
Johan Vestrum
Harald Vik-Mo

ØSTFOLD MÅLLAG
Kjetil Aasen
Asgeir Bjørkedal
Turid Folkestad
Gry Vågslid Gardsteig
Trine Lise Heilmann
Eiliv Herikstad
Arnstein Hjelde
Arne Kvernhusvik
Per Kristian Løkkevik
Gudni Haugen Nastad
Gunnar Ottne
Jan T. Pharo
Kjeld Qvortrup
Reidun Trandem
Jørn Egil Zøllner

YRKESMÅLLAG
Kjellfrid Bøthun
Anne-Marie Botnen
Eggerud
Morten Elster
Kristian Hagestad
Sissel Hole
Eirik Holten
Mari Jonstad Leirhaug
Kjell Harald Lunde
Borge Otterlei
Ingrid Rasdal
Frode Ringheim
Njord V. Svendsen
Lars Helge Sørheim
Odd Einar Sørås
Harald Thune
Turid J. Thune
Sigrid Tyssen
Birger Valen
Bodvar Vandvik
Olav Vesas
Vidar Ystad

BEINVEGES INNMELDE
Håvard Avelsgaard
Erling Balstad
Jan Gaute Buvik
Randi Einrem
Egil Andreas Helstad
Johannes Hjørnevåg
Martha Krossbakk
Sverre Kulstad
Herborg Lillebø
Gunnar Mjøs
Erling Nordheim
Liv-Marit H Reitan
Petter Konrad Sandvik
Erling Stangnes
Åse Floa Steinrud
Gro Einrem Volseth

- 1 Kor lenge etter påska (første påskedag) kjem pinsen?
- 2 26. januar i år vart ein lei merkedag for pandemien. Kva var spesielt med den dagen?
- 3 Kva kjend krimdetektiv dukkar opp i boka *Mordet i prestegarden*?
- 4 For kva roman vann Olav Nilssen Brageprisen i 2017?
- 5 Kva er namnet på Bodø-bandet som syng om «identitetsløse menn»?
- 6 Om du har ein turophobia, kva har du fobi mot då?
- 7 Kva var fødestaden til Hulda Bergesen, seinare Garborg?
- 8 Det nye romfartsprogrammet til NASA og gresk gudinne for jakt, skogen og dyra. Namnet?
- 9 Kva tyder det at ei plante er annueller?
- 10 Kva var mottoet til det spanske verdsriket?
- 11 Bibelsk person og teaterstykke basert på musikk av David Bowie. Kva er namnet?
- 12 Kva nyinnspelt film kjem på kino i år, og er basert på ein science-fiction-roman fra 1965?
- 13 Kva er namnet på dronen som NASA landa på Mars 18. februar i år?
- 14 Kva heiter den største kommunen i Noreg, målt etter areal?
- 15 Ekspresident Mahamadou Issoufou fekk nyleg Mo Ibrahim-prisen for afrikansk leiarskap, etter at han gav frå seg makta på fredeleg vis. I kva land?
- 16 Kva funksjon har bukspytt som blir danna i bukspyttkjertelen?
- 17 I kva Hollywood-film frå 2010 får me høyrja «I Dovregubbens hall», spelt inn i ny drakt, til ein særslig dramatisk ro-scene?
- 18 Danmark er einaste nordiske landet som syng på eige språk i Eurovision i år. Kva er songtittelen?
- 19 Kva fem land deler Noreg gruppe med i kvalifiseringa til VM i herrefotball 2022?
- 20 Er pangolinene eit pattedyr?

TINGINGSVERK: Sigmund Løvåsen frå Trysil skal mellom anna presentere eit heilt nytt tingingsverk under Dei nynorske festspela i juni.

Foto: David Aasen

Sigmund Løvåsen er årets festspeldiktar

Sigmund Løvåsen er festspeldiktar på **Dei nynorske festspela** i 2021. I år som i fjor blir festspela i hovudsak gjennomført digitalt.

– **DET ER EI STOR ÅRE** å bli valt som festspeldiktar. Eg ser fram til å møte publikum i juni for å presentere nye tekstar og sjå tilbake på det eg har skapt i snart tjue år som forfattar, seier festspeldiktar Sigmund Løvåsen i ei pressemelding.

Løvåsen kjem frå Trysil, og debuterte med romanen *Nyryddinga* i 2003. Etter det har han gitt ut ei rekke romanar, skodespel og diktbøker. Løvåsen var òg leiar i Den norske Forfatterforening frå 2012 til 2017.

Til festspela i Ørsta og Volda skal Løvåsen mellom anna presentere eit heilt nytt tingingsverk saman med komponistane og musikarane Erlend Apneseth og Frode Haltli.

I fjor vart store delar av festivalen i hovudsak gjennomført

digitalt, med nokre fysiske arrangement på hausten med mellom anna festspeldiktarane Odd Nordsoga og Stein Versto.

Arenaleiar på Aasentunet, Olav Øyehaug Opsvik, fortel at pandemien òg i år gjer at det blir utfordring å planleggje.

– Det er ikkje enkelt å planleggje festival i 2021 heller, men vi tek utgangspunkt i dei gjeldande rammene for arrangement og smittevernreglar, og går for ein nedskalert festival i juni, seier Opsvik.

NPK

- 20 Ja
- 19 Via, og Gibraltar
- 18 Øve os på hinanden
- 17 The Social Network
- 16 Birdreg til nedbrytinga av Freda i tar-
- 15 Nigre
- 14 Kauktokemi
- 13 Perserverance
- 12 Dune
- 11 Lasersus
- 10 «Plus ultra» (endå lengre)
- 9 Ho lever ein sesong
- 8 Artemis
- 7 Stiange i Hemdmar
- 6 FBI mot os!
- 5 Virkelig
- 4 Tung tids tale
- 3 Miss Marple
- 2 Tale på korona-smitta i verda gjekk andre
- 1 Ordret pennekostete, som tyder fermtid.
50. Ordret pinse klem fra det grøske

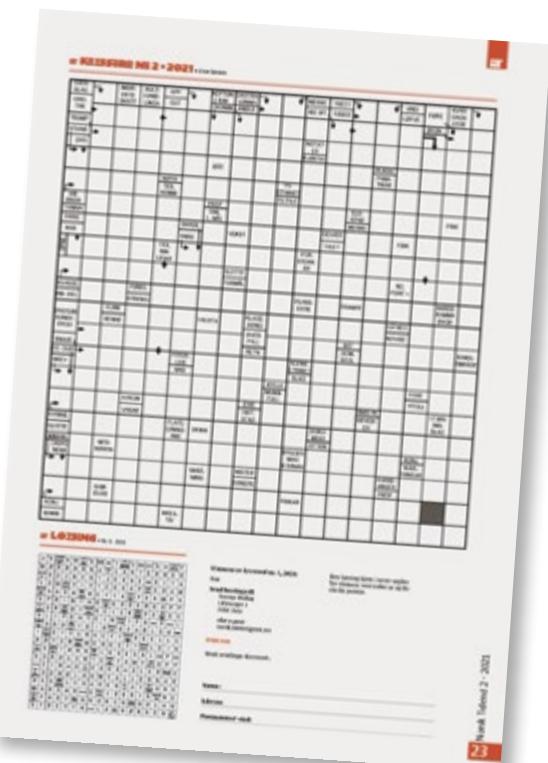
Nye kryssordkrefter i Norsk Tidend

Norsk Tidend får ny kryssordmakar og takkar av **Laurits Killingbergtrø** etter heile 30 år i teneste.

LAURITS KILLINGBERGTRØ har bak seg eit langt yrkesliv som filolog og ordboksredaktør for *Norsk Ordbok*, med kryssordlagring som ein viktig hobby og ekstrasyssel. Han har laga mykje kryssord på både bokmål og nynorsk, og hadde mellom anna lenge oppdrag for bladet *Familien*. For

Norsk Tidend har han vore kryssordansvarleg sidan 1991. No får han velfortent avlysing, 81 år gammal. Redaksjonen takkar Laurits Killingbergtrø hjarteleg for lang og truteneste!

FRÅ OG MED dette nummeret ønskjer vi **Einar Søreide** velkommen som ny kryssordmakar. Han har også svært lang erfaring med kryssord og leverer til både *Vest-Telemark Blad*, *Kringom* og *Norsk Barneblad*.

BRIMIBUE

MODERNE TRADISJONSGASTRONOMI OG KVILE

BRIMIBUEHOTEL.NO | BRIMIBUE@BRIMILAND.NO | LOM

NYNORSKFRAMTIDA: Oppf.v., med klokka: Synne Vorkinn, Robin André Wullum, Arianrhod Engebø, Gauke Eiterjord, Svanhild Amdal Telnes, Eili Harboe, Jonas Økland, Karen Anna Kleppe, Amelia Gómez Snerte og Per Áki Sigurdsson Kvikne.

Foto: Thor Håkon Wulstad / WMG Norway, Reidar Engesbak, Jonathan Vivaas Kise, privat, Julie Pike / Gyldendal, Ylva Catodotter Fyllingsnes, privat, privat, Ortenheim Photography/Tekstlab, pressefoto

GUNNHILD SKJOLD

leiari i Norsk Målungdom

Hurra for språklova!!

EG MELDE MEG inn i Norsk Målungdom i 2012. Allereie da hadde vi venta ei god stund på språklova som blei varsle i stortingsmeldinga Mål og meining frå 2007–8. Faktisk har språklov vore ei politisk hovudprioritering i sju av dei åtte siste arbeidsprogramma våre.

LITE VISSTE VI at vi måtte vente i nesten 10 år til før lova skulle komme, men no er ho endeleg her. Etter lang ventetid og mange utsettingar har Stortinget vedtatt den første språklova vi har hatt i Noreg, og vi ropar høgt hurra! Det er spesielt gledeleg at eitt av føremåla med lova er å styrke nynorsk.

SAMSTUNDEN SOM VI feirar den nye lova, trekker vi eit lite sukk fordi vi kunne hatt enda meir å feire. Vi hadde håpa at lova skulle gå enda lenger i å sikre rettane våre, og gi nynorsk ein enda større løft. I tillegg veit vi at språkrettane våre ikkje blir oppfylte i dag. Trass dette blir det ingen konsekvensar for å bryte språklova. Det held ikkje at føremålet er godt, når det ikkje blir følgd opp med konkrete og offensive tiltak for å oppnå det.

LIKEVEL ER DET mykje å feire. Dette er den første heilsakplege språklova vi har, og det er første gong det blir slått fast at norsk, både bokmål og nynorsk, er hovudspråk i Noreg, at dei samiske språka er urfolksspråk, og at alle desse skal styrkast og utviklast. I tillegg slår lova fast at både kvensk, romani, romanes og norsk tekinspråk skal vernast og fremjast.

SPRÅKLOVA HAR EIN viktig symbolverdi og bidrar til å løfte statusen til det norske språkmangfaldet. Det høyrest kanskje litt tørt ut å henge seg opp i paragrafer om kva språk tilsette i staten skal bruke, om du får eit brev på nynorsk eller bokmål, eller kor mange prosent nynorsk statsorgan skal bruke. Dette er viktig fordi lovgjeving sørger for at vi som nynorskbrukarar får møte språket vårt oftare. Det gjer det lettare å vere nynorskbrukar.

FOR OSS SOM nynorskbrukarar betyr denne nye lova at fylkeskommunen skal svare oss på språket vårt, også om vi bur i eit bokmålsområde. Regionale statsorgan får krav om å bruke nynorsk, mandatet til Språkrådet blir lovfest, og framtidige utgreiingar og lover skal ta omsyn til korleis dei påverkar oss nynorskbrukarar. Summen av det er meir nynorsk i samfunnet rundt oss. Det er noko å rope hurra for. Derfor avsluttar eg med å seie:

Hurra for språklova – no må ho bli følgd!

Gjennom dei første månadane av 2021 har Norsk Målungdom, Ny-norsk kultursentrum, Framtida.no og Daniel Kvammen kåra **10 unge nynorsktalent**.

KVAR VEKE HAR ein ny ung person, som skriv nynorsk, blitt trekt fram og gjort stas på. Men kva er eigentleg eit nynorsktalent, og kvifor har vi kåra dei?

Som del av målrørsla veit vi at det finst nynorskbrukarar over heile landet, og at dei finst i alle former, storleikar og typar. Det finst nynorskbrukande elevar, legar, bussjåførar, skodespelarar, butiktilsette, advokatar og politikarar. Vi brukar nynorsk på sosiale medium, på skulen, i sakspapir, i avis og på handlelista, og vi er overalt.

Det er kanskje ikkje like tydeleg for dei som ikkje er ein del av målrørsla. Unge nynorskbrukarar kan i blant kjenne seg ganske åleine i eit bokmålsdominert land. Kanskje set ein også spørjeteiken ved kva framtid ein kan vente seg med nynorsk. Difor ville vi vise fram mangfaldet som finst av nynorskbrukarar der ute. Uansett om du lærer nynorsk som hovudmål eller sidemål, om du er med i rørla eller ikkje, så er det nemleg noko vi alle treng: gode nynorskførederme.

Det blir brått litt lettare å vere stolt nynorskbrukar når du ser at rapparen Kjartan Lauritzen har lagt ut eit innlegg på Instagram på nynorsk. Kanskje får du litt meir motivasjon for å lære nynorsk som sidemål når du skrur på radioen og høyrer programmet til Arian på P3. Når du ser at nynorsk eignar seg godt til å skrive bøker og lesarbrev, slik som klimaktivist Gauke Eiterjord, og til å bruke som artist, som Synne Vo, blir

det meir naturleg å sjå at du også kan bruke nynorsk din til det.

Dei er nokre av talenta vi har valt ut, men det finst sjølv sagt mange fleire der ute! Jury-leiar Daniel Kvammen hadde dette å seie om kåringa: «[Vi vil] visa at nynorsk ikkje berre er til for gretne, gamle skrotnissar, som sitt aleine på fjelltoppar, les tung litteratur, og hyttar med neven mot alt som er nyt. Det handlar om ungt blod, nye tankar og sterke gnist.»

*Vi vil visa at
nynorsk han
nye tankar og
sterk gnist.*

Daniel Kvammen,
juryleiar

Ein kan lese gode intervju med alle talenta på Framtida.no. Desse er dei unge talenta ein bør sjå opp for:

Synne Vorkinn (22): Artist og låtskrivar frå Lesja. Slått gjennom med poplåtar på nynorsk og dialekt, og funne stemma si på norsk i ein alder der mange vel engelsk.

Robin Leander Wullum (22): Politisk nestleiar i Skeiv Ungdom og student frå Trondheim. Bytte til nynorsk på ungdomsskulen og har funne ein identitet i språket.

Arianrhod Engebø (26): Programleiar i P3 frå Førde. Er å høyre på P3 mandag til torsdag

mellan 15 og 17. I 2019 vart ho kåra til årets unge radioprofil på Prix radio.

Gauke Eiterjord (25): Student og har arbeidd med klimasøksmålet i Högsterett, frå Stavanger. Tidlegare leiar i Natur og Ungdom og forfattar av boka *Klimaoppørret*.

Svanhild Amdal Telnes (26): Forfattar og psykolog frå Seljord. Debuterte som forfattar med poesiboka *Om nettene brukar mor dråpeteljar* i 2018, som ho òg vart nominert til Tarjei Vesaas' debutantpris for.

Per Áki Sigurdsson Kvikne (26): Rappar frå Balestrand. Meir kjent under artistnamnet Kjartan Lauritzen. Står bak fleire store hitar dei siste åra, som Fredag, Nyte D og Fenomenet.

Amelia Gómez Snerte (18): Elev på vidaregåande og held på med musikk og tekst, frå Hemsedal. Aktiv røyst i klimakampen og markerer seg i musikken.

Karen Anna Kleppe (24): Journalist i TV2, frå Kvinnherad. Jobbar no som TV 2 sin reporter i Troms og Finnmark. (Etter Karen Anna vart kåra til nynorsktalent, begynte ballen å rulle, som førte til at nynorsk-forbodet vart fjerna hjå TV2.)

Jonas Økland (22): Velferds- og likestillingsansvarleg i Norsk Studentorganisasjon (NSO) frå Bømlo. Leiar for Studentmållaget i Oslo og tidlegare leiar for BI-studentane.

Eili Harboe (26): Skodespelar frå Stavanger, kjent for filmar som kritikaroste *Thelma*, *Askeladden og Kyss meg for faen i helvete*. Romandebuterte i 2020 med *Tre meter med kniv*.

FRIDA PERNILLE MIKKELSEN
OG GUNNHILD SKJOLD

KRAMBUA

Paraply. Samanleggbar liten paraply med oransje logo. **Kr 390,-**

Cirkle K-krus inkludert kaffiavtale. Termokrus som gjev deg gratis kaffi på alle Cirkle K-stasjonar ut 2021. **Kr 349,-**

Berenett. I bomull. Bli synleg i trafikken! **Kr 45,-**

Fat. Stilsikker logo på stilsikkert fat frå Verde-serien til Figgjo. Høveleg til både grill- og jolemat. Diameter 20 cm. **Kr 200,-**

Notatbok. «Gjennom ord blir verda stor». **Kr 180,-**

Pennal. Med teksten: «Skriv nynorsk». **Kr 75,-**

Krus. «Nynorsk til meg, takk!» på Verde-koppen frå Figgjo og formgjevar Johan Verde. Ein klassikar med klassisk slagord! **Kr 200,-**

TILBOD! Fat + krus. **Kr 330,-**

Krus med trykket: *Det går mangt eit menneske og ser seg fritt ikking for Ivar Aasens skuld.* Tarjei Vesaas, 1950. **Kr 180,-**

Krus med trykket: *Skogen stend, men han skifter sine tre.* Olav H. Hauge, 1965. **Kr 180,-**

Bagasjelapp med logo og fotografi. **Kr 60,-**

Ostehøvel i stål, oransje, frå Bjørklund. **Kr 200,-**

Ostehøvel i stål, matt svart, frå Bjørklund. **Kr 200,-**

Jakkemerke
«NyNorsk»
«Slepp nynorsken til»
«Gjennom ord blir verda stor»
«Takk, Ivar Aasen!»
Kr 10,- per stk., kr 50,- for 20 stk.

Aasen-panneband i ull. **Kr 200,-**

Send e-post med tinging til **krambunga@nm.no**, ring til **23 00 29 30**, eller gå inn på **www.nm.no**. Sjå innom heimesida for andre tilbod.

Hugs at vi kan gå tom for somme artiklar. Det er såleis ikkje sikkert at du får alt du tingar.

Porto kjem i tillegg til prisane vi har gjeve opp her.

MÅLLAGET INFORMERER

HAR DU LEVERT SKATTE-MELDING FOR 2020?

Mållaget oppmodar alle om å sjekke om dei er registrerte med nynorsk i skattemeldinga. Ein del får nemleg meldinga på bokmål utan å tenkje over det.

– Skattemeldinga er ei svært konkret melding til styremaktene frå oss språkbrukarar om at vi ikkje er så reint få nynorskbrukarar, og at det offentlege har eit ansvar for både bokmål og nynorsk, seier leiar i Noregs Mållag Peder Lofnes Hauge.

Sjekk: norge.no/nn/oppdater-kontaktinformasjon og kryss av for nynorsk.

DIGITALT ELLER FYSISK ÅRSMØTE

Mange lokallag og fylkeslag må invitere til digitalt årsmøte i år. Noregs Mållag betalar for møterom opptil 50 personar hjå Whereby, men laga står fritt til å velje løysing sjølve. Kontakt oss for å tinge møtetid. Vi kan også hjelpe til med opplæring eller teknisk hjelp under møtet.

HELSING FRÅ MÅLLAGET PÅ ÅRSMØTE

Til digitale årsmøte er det lett å invitere innleiarar frå sentralt hald. Noregs Mållag stiller gjerne med leiar eller andre styremedlemer. Er dette noko for ditt lag? Ta kontakt med organisasjonskonsulent Hege Lothe på telefon 92 64 83 48 eller hege.lothe@nm.no.

Me arbeider med aktuelle målpolitiske og faglege føredrag som kan spelast av på både digitale og fysiske møte. Laga vil få informasjon om dette straks det er klart.

ÅRSMELDINGSSKJEMA

Frist for innsending av årsmeldingsskjema er i år utsett til **1. juli**. Skjema har leiar fått tilsendt, og det ligg til nedlasting på nettsidene til Mållaget.

MOMSKOMPENSASJON

Lokale mållag kan søkje om momskompensasjon. På nettsidene er det lagt ut søkeradsskjema. Om lokallaget sender inn skjemaet og signert rekneskap med årsmeldinga, har vi alt vi treng

for vår samla momsrefusjonssøknad. Fristen er **1. august 2021**.

NB! Lag som ikkje er registrerte i frivilligregisteret, får søknaden avslagen. Dette er ikkje det same som å vere registrert med organisasjonsnummer i Brønnøysundregistera.

SØK OM ORGANISASJONSMIDLAR!

Landsmøtet har sett av 300 000 kroner i organisasjonsmidlar som lokal- og fylkeslag kan søkje om å få bruke i sitt lokale målarbeid. Det er styret som handsamar søknadene, og laga kan søkje gjennom heile året. På nettsidene finn de meir informasjon.

GODT FRAMMØTE PÅ DIGITALE SEMINAR

Denne våren har vi invitert inn til tre digitale seminar for tillitsvalde i lokallag og fylkesmållag. Det har vore særskilt godt framme på seminara. Samla har det vore godt over 120 som har delteke. Det har vore eit breitt spekter av emne, frå økonomiarbeid, arbeid med språkbruksplanar i kommunane, korleis lage motivasjonsdag for lærarar til arbeid med å lage nynorske årbøker, hefte eller juleblad.

DIGITAL SUKSESS: Det har vore godt framme og god stemning på dei digitale seminarane til Mållaget i vår.

Prent: Nr1Trykk as
Opplag: 14 600
Abonnement: kr. 250,- per år

Annonesar:
Annonsepriser: kr 9,00,-/mm
Tillegg for tekstsida: kr 0,50,-/mm
Spaltebreidd: 45 mm
Kvartsida: kr 3 000,-
Halvsida: kr 5 000,-
Heilside: kr 9 000,-
Ilegg til avisaa: kr 1,00 pr. stk.

Alle prisar er eks. mva. Ved lysing i fleire nummer kan vi diskutere særskilde avtalar.

Stoffrist nr. 3 – 2021:
28. mai

NOREGS MÅLLAG

nm.no

Tilskrift:

Lilletorget 1,
0184 OSLO

Telefon: 23 00 29 30

E-post: nm@nm.no

Kontoradresse:

Lilletorget 1, 0184 OSLO

Kontor: 3450.19.80058

Leiar: Peder Lofnes Hauge

Mobil: 95 12 26 89

E-post: peder.hauge@nm.no

Tilsette:

Gro Morken Endresen,
dagleg leiar,
tlf. 23 00 29 37 • 95 78 55 60,
gro.morken@nm.no

Erik Grov, organisasjonskonsulent,
tlf. 23 00 29 30, erik.grov@nm.no

Per Henning Arntsen, økonomikonsulent,
tlf. 23 00 29 35, per.arntsen@nm.no

Ingar Arnøy, skulemållskrivar,
tlf. 23 00 29 36 • 97 52 97 00,
ingar.arnoy@nm.no

Hege Lothe, informasjons-
og organisasjonskonsulent,
tlf. 92 64 83 48, hege.lothe@nm.no

Astrid Marie Grov, kommunikasjonsrådgjevar,
tlf. 23 00 29 32 • 90 72 96 15
astrid.grov@nm.no

Marit Aakre Tennø, politisk rådgjevar,
tlf. 45 47 17 16, marit.tenno@nm.no

NORSK MÅLUNGDOM

malungdom.no

Tilskrift: Lilletorget 1,
0184 Oslo
Telefon: 23 00 29 40
E-post: norsk@malungdom.no

Kontonr.: 3450.65.48707

Leiar: Gunnhild Skjold,
Telefon: 97 41 71 45 • 23 00 29 40,
E-post: gunnhild@malungdom.no

Dagleg leiar: Frida Pernille Mikkelsen,
Telefon: 48 24 87 47 • 23 00 29 40,
E-post: norsk@malungdom.no

Returadresse:
Noregs Mållag
Lilletorget 1
0184 Oslo

Nr. 2 • april 2021

Norsk Tidend

Framhald av **Fedraheimen** og **Den 17de Mai**

Rolf Theil

21

REP
TAK

Ø
E
R

– **Nynorsk er eit språkleg frigjeringsprosjekt.**

Freddy André Øvstegård, stortingsrepresentant for SV frå Østfold,
under ordskiftet om ny språkklov i Stortinget

Breie og smale mål

– **JÆI HØRER** att duær fra Æidan-
ger, fárr du snakker så breitt!

For snart 70 år sidan låg eg på
sjukehuset i Skien for å ta mand-
lane. I grannesenga låg ein liten ski-
ensgut. Ovanfor har eg herma det
han sa – på det pene bymålet sitt –
då eg fortalte kvar eg kom ifrå.

DETTE VAR FYRSTE gongen eg
høyrdé meininger om målet mitt.
Eg hadde aldri tenkt over korso
eg tala, for eg prata på same viset
som foreldra mine, systera mi og
leikekameratane mine. Det var òg
fyrste gongen i mitt 6–7-årige liv at
eg høyrdé nokon brukta ordet «brei»
om språk. Men eg skjøna kva skiens-
guten meinte: Eg snakka ikkje slik
som han, og hans måte var betre.

MEN KVIFOR BLIR nokre måtar
å tala på kalla breie? Kan talemål
seiast å ha (1) «ei viss vidd ut til
sidene målt på tvert av lengde- eller
høgderettinga» eller å (2) «tøyte

seg til alle kantar? – for å sitera
Nynorskordboka. Finst det òg *smale*
talemål?

BOKMÅLSORDBOKA FORTEL AT
«brei/bred» har ei tredje tyding
som *Nynorskordboka* ikkje nemner,
nemleg (3) «alminnelig, enkel», som
i uttrykka «de brede lag av folket»,
«bred, folkelig underholdning»
og ikkje minst «å snakke breitt» «å
snakke dialekt». *Det Norske Akademis
ordbok* opplyser at «bred» mellom
anna tyder «folkelig; uraffinert; uny-
ansert».

EG HAR LURA på om å *tala breitt*
kunne henga i hop med uttrykk
som «folkets brede lag», men ord-
bøkene meiner noko anna. *Svenska
Akademiens ordbok* (SAOB) skriv
at «bred» blir nytta «om (uttalet
af) språkljud och dylikt som utta-
las med bred mun; särskilt om
utprägladt bygdemålsfärgadt eller
vulgärt uttal». Og sanneleg meiner

*Norsk ordbok. Ordbok over det nor-
ske folkemålet og det nynorske skrift-
målet* det same, og skriv at *breitt
mål* er «talemål med mange ljudar
som vert uttala med brei munn-
stode».

FINST DET FOLK som trur på ein
skilnad mellom (a) talemål med
mange ljudar som blir uttala med
brei munnstode og (b) talemål med
få slike ljudar – og at det det fyrste
slaget kjem utor munnen på «den
stora massan af folket, i motsats till
de högre kultiverades fåtal» (for å
herma SAOB ein gong til)? Gapar
«dialektbrukarar» særskilt mykje når
dei talar?

SNURPAR «DE HÖGRE kultiverades
fåtal» leppene saman og snakkar
med smal munn? Eg har aldri gådd
å det før, men eg lyt sjå betre etter
nesten gong eg røder med eit eksem-
plar av arten.

ROLF THEIL

Snurpar «de högre kultiverades
fåtal» leppene saman og
snakkar med smal munn?